

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare pentru anul 2021 și trimestru I 2022 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Întru executarea prevederilor art.76 alin.(1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181/2014, art, art.21 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, Ministerul Finanțelor efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de sau majoritar de stat. Potrivit Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat /municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de public, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr.56/2018, monitoringul financiar este procesul de selectare, preluare și analiză a indicatorilor a activității economico-financiare a entităților, în scopul evaluării și analizei riscurilor bugetar fiscale aferente.

Este de remarcat că pe parcursul anului au fost aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat /societăților comerciale în alte forme juridice de reorganizare. Dat fiind faptul, că la situația din 31.12.2021 nu toate entitățile au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, întrucât au prezentat situațiile financiare/rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprinderi de stat/societăți comerciale, nefiind excluse din Registrul patrimoniului public.

I.I Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare pentru anul 2021 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (adițional la informația prezentată în Nota privind riscurile bugetar fiscale)

La situația din 1 ianuarie 2022, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice sunt incluse: 179 întreprinderi de stat și 58 societăți comerciale cu capital de stat, din care 58 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat.

Din 79 societăți comerciale cu capital de stat, la 23 entități economice cota statului în capitalul social constituie 100%, la 23 entități economice – de la 75,0% pînă la 99,99%, la 12 entități economice – de la 50,0% pînă la 74,99%, la 9 entități economice – de la 25,0% pînă la 49,99%, la 3 entități economice – de la 10,0% pînă la 24,99%, iar la 9 entități economice – pînă la 9,99 la sută.

Tabelul 1.1

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public

	La situația din 01.01.2021			La situația din 01.01.2022		
	Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni		Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni	
		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%
Total conform Registrului patrimoniului public	184	80	60	179	79	58
din care:						
pe teritoriul Ucrainei	3	-	-	3	-	-
în procedura lichidării, reorganizării sau insolvenței	33	30	17	38	30	18

<i>nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „ASP”</i>	22	12	9	22	11	8
Incluse în Lista monitorizată de MF pentru 2021, din care:	126	-	34	116	-	32
- nu au prezentat situațiile financiare pentru anul 2021 la BNS	10	-	1	10	-	1
Total supuse monitoringului financiar pentru anul 2021	116	-	33	106	-	31

Potrivit datelor tabelului 1.1, la 1 ianuarie 2022, Lista întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizate de către Ministerul Finanțelor, include 116 întreprinderi de stat și 32 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care desfășoară activitate și prezintă dări de seamă statistice în modul corespunzător.

Tabelul 1.2

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni supuse monitoringului financiar

Entități supuse monitoringului financiar	Pentru anul 2020	Pentru anul 2021
Întreprinderi de stat	116	106
Societăți pe acțiuni cu capital majoritar de stat, din care:	33	31
- societăți pe acțiuni cu capital integral de stat	15	15

Analiza activelor. Potrivit datelor bilanțului generalizat, se atestă că la situația din 31.12.2021, valoarea totală a activelor întreprinderilor de stat monitorizate constituie 28890,9 mil. lei și, în perioada de gestiune, s-a majorat cu 1643,9 mil. lei (anexa 2.1). La baza acestei majorări a stat creșterea valorică atât a activelor imobilizate cu 1635,6 mil. lei, cât și a activelor circulante ale întreprinderilor cu 8,3 mil. lei. Efectuând o analiză detaliată a activelor întreprinderilor de stat, se constată că majorarea acestora a fost generată în special de majorarea semnificativă a valorii imobilizărilor corporale cu 1590,0 mil. lei, investițiilor financiare a valorii investițiilor financiare curente cu 48,8 mil. lei, a imobilizărilor necorporale cu 36,2 mil. lei, a valorii investițiilor financiare pe termen lung cu 19,9 mil. lei.

Totodată, în componența activelor întreprinderilor de stat au fost înregistrate și diminuări ale unor grupe de active, din care se evidențiază diminuarea valorii a numerarului și documentelor bănești - cu 93,1 mil. lei, a creanțelor curente și altor active circulante - cu 75,4 mil. lei, a stocurilor cu 22,8 mil. lei și a creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate - cu 10,5 mil. lei.

Tabelul 2.1

Analiza structurii activelor (patrimoniului) întreprinderilor de stat, în dinamică

Grupe de active	01.01.2021		31.12.2021		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
I	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Imobilizări necorporale	44,2	0,2	80,4	0,3	+36,2	+0,1
2. Imobilizări corporale	21495,0	78,9	23085,0	79,9	+1590,0	+1,0
3. Investiții financiare pe termen lung	197,3	0,7	217,2	0,7	+19,9	-
4. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	839,9	3,0	829,4	2,9	-10,5	-0,2
Total active imobilizate	22 576,4	82,9	24 212,0	83,8	+1 635,6	0,9
1. Stocuri	1083,8	4,0	1061,0	3,7	-22,8	-1,3
2. Creanțe curente și alte active circulante	1262,7	4,6	1338,1	4,6	+75,4	-1,1
3. Investiții financiare curente	162,7	0,6	211,5	0,7	+48,8	0,1

Grupe de active	01.01.2021		31.12.2021		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
4. Numerar și documente bănești	2161,4	7,9	2068,3	7,2	-93,1	-0,8
Total active circulante	4670,6	17,1	4678,9	16,2	+8,3	-0,9
Total active	27247,0	100	28890,9	100	+1643,9	x

În partea ce vizează *structura activelor* întreprinderilor de stat, se atestă că acestea sunt formate în proporție de 83,8% din active imobilizare (sau 24212,0 mil. lei) și în proporție de 16,2% din active circulante (sau 4678,9 mil. lei). În particular, în totalul activelor, ponderi semnificative au revenit imobilizărilor corporale - 79,9% (sau 23085,0 mil. lei) și numerarului și documente bănești - 7,2% (2068,3 mil. lei), urmate de ponderea creanțelor curente și altor active circulante - 4,6% (1338,1 mil. lei), stocurilor de - 3,7% (sau 1061,0 mil. lei) și creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate - 2,9% (sau 829,4 mil. lei).

Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor întreprinderilor, de exemplu: cele mai mici ponderi s-au înregistrat la imobilizări necorporale - 0,3% (sau 80,4 mil. lei), și a cîte 0,7% la investiții financiare curente - (211,5 mil. lei) și investiții financiare pe termen lung - (217,2 mil. lei).

În același timp, se menționează că la finele anului 2021, cele mai semnificative majorări și diminuări ale activelor totale, față de începutul anului 2021, s-au înregistrat la întreprinderile reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2.2

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor totale ale întreprinderilor de stat

mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	1424,4	1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	82,4
2.	Î.S. „Poșta Moldovei”	85,4	2.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	14,7
3.	Î.S. „Moldelectrica”	81,2	3.	Î.S. Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGEOM”	10,3
4.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	55,4	4.	Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX”	5,2
5.	Zona Antreprenoriatului Liber „EXPO-BUSINESS-Chișinău”	41,8	5.	Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”	5,8
6.	Î.S. „Servicii Paza”	28,4	6.	Î.S. „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor”	4,4
7.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești”	26,7	7.	Î.S. Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”	4,1
8.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa”	12,5	8.	Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară”	3,3
9.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	7,2	9.	Î.S. „Editura „Universul”	2,3
10.	Î.S. Rezervația Naturală „Pădurea Domnească”	6,3	10.	Î.S. „Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice”	2,3

Este de remarcat că, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.366/2021 și Hotărîrii Guvernului nr. 214/2021 cu privire la transmiterea și schimbarea categoriei de destinație a unor terenuri, au fost aprobate decizii de transmitere în gestiunea Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” a unor terenuri ale fondului silvic, în categoria de terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale,

în scopul reabilitării drumului național R1 Chișinău-Ungheni-frontiera cu România (segmentul de drum km 63-Bahmut-Romanovca) și M3 Chișinău-Comrat-Giurgiulești-frontiera cu România (segmentul de drum Ciurmai-Vulcănești, precum și în scopul reabilitării drumului național M3 Chișinău-Comrat-Giurgiulești-frontiera cu România (segmentul de ocolire a municipiului Comrat, UTA Găgăuzia).

În contextul celor expuse, se menționează că în anul 2021 întreprinderile de stat înregistrează, *per ansamblu*, o rentabilitate a activelor (rentabilitate economică) de 0,19%, ceea ce înseamnă că întreprinderile de stat în anul 2021 au generat per general profit net de 0,19 bani la fiecare leu active (*raportul dintre profitul pînă la impozitare/ valoarea medie a activelor*).

Analiza capitalului propriu. Capitalul propriu (*patrimoniul net*) al întreprinderilor de stat, înregistrat la finele anului 2021, a constituit per total 15302,8 mil. lei (anexa 2.2), valoarea acestuia micșorîndu-se cu 2378,5 mil. lei față de situația de la începutul anului analizat.

Micșorarea capitalului propriu a fost condiționată preponderent de micșorarea rezervelor față de 01.01.2021 cu 6974,6 mil. lei (în special la Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” cu 6952,1 mil. lei (suma respectivă reprezintă alte rezerve sau valoarea finanțărilor primite de la bugetul de stat și/sau fondul rutier, care au fost utilizate pentru finanțarea reconstrucției/construcției drumurilor aflate în gestiunea Societății), la Î.S. „Moldelectrica” cu 47,3 mil. lei, la Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici” cu 2,9 mil. lei, la Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa” cu 1,4 mil. lei și la Î.S. „Pădurea Domnească” cu 1,2 mil. lei.

Tabelul 2.3

Analiza structurii și evoluției pasivelor întreprinderilor de stat

Grupe de pasive	01.01.2021		31.12.2021		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și neînregistrat	5322,2	19,5	5352,2	18,5	+30,0	-1,0
2. Rezerve	8402,3	30,8	1427,7	5,0	-6974,6	-25,8
3. Profit (pierdere)	-601,0	-2,2	-608,4	-2,1	-7,4	+0,1
4. Rezerve din reevaluare	1079,1	4,0	1070,0	3,7	-9,1	-0,3
5. Alte elemente de capital propriu	3478,7	12,8	8061,3	27,9	+4582,6	15,1
Total capital propriu	17681,3	64,9	15302,8	53,0	-2378,5	-11,9
Datorii pe termen lung	6782,9	24,9	10863,9	37,6	+4081,0	+12,7
Datorii curente	2724,6	10,0	2653,1	9,2	-71,5	-0,8
Total datorii	9507,5	34,9	13517,0	46,8	+4009,5	+11,9
Provizioane	58,2	0,2	71,1	0,2	+12,9	0,0
Total pasive	27247,0	100	28890,9	100	+1643,9	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

E de menționat că capitalul social și neînregistrat față de 01.01.2021 s-a majorat cu 30,0 mil. lei, ce asemenea pozitiv a influențat asupra majorării capitalului propriu.

Totodată, pierderile¹ întreprinderilor de stat în anul 2021 au constituit per total 608,4 mil. lei, majorîndu-se față de 01.01.2021 cu 7,4 mil. lei, contribuind la diminuarea capitalului propriu cu aceeași mărime. De asemenea, se menționează că 49 întreprinderi de

stat din 106 întreprinderi monitorizate sau 46,2% înregistrează pierderi, care în mare parte nu s-au diminuat față de 01.01.2021.

E de remarcat că, la finele anului 2021, conform situațiilor financiare prezentate Biroului Național de Statistică, capitalul social și neînregistrat al întreprinderilor de stat monitorizate a constituit 5352,2 mil. lei majorându-se cu 30,0 mil. lei, iar valoarea altor elemente de capital propriu - 8061,3 mil. lei, majorându-se față de începutul perioadei de gestiune cu 4582,6 mil. lei. De asemenea, pe parcursul anului 2021, mărimea rezervelor din reevaluare a constituit 1070,0 mil. lei, micșorându-se cu 3,7 mil lei.

De asemenea, se evidențiază că, aproximativ 5,0% din valoarea capitalului propriu al întreprinderilor de stat monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve. La 31.12.2021, valoarea rezervelor a constituit 1427,7 mil. lei care s-a micșorat pe parcursul anului 2021 cu 6974,6 mil. lei. *Cele mai mari rezerve* se înregistrează la: Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 436,8 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” - 95,8 mil. lei, Î.S. „Moldelectrica” - 367,4 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 59,8 mil. lei, Î.S. „Poșta Moldovei” - 49,8 mil. lei, Î.S. „Radiocomunicații” - 44,3 mil. lei și Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” - 39,1 mil. lei, Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 32,9 mil. lei, Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Stăuceni” - 31,5 mil. lei și Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - 29,8 mil. lei, etc.

Prin urmare, se remarcă că capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor întreprinderii și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Astfel, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale întreprinderilor de stat (fondator/consiliu de administrație/administrator) a *posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social al întreprinderii, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.*

Suplimentar, se remarcă că la finele anului 2021, comparativ cu începutul anului, a avut loc o majorare a capitalului propriu la 50 întreprinderi de stat sau la circa 47,2% din numărul întreprinderilor supuse analizei (majorare cauzată în special de înregistrarea majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu, precum și ca rezultat al modificării legislației contabile). Totodată, la 56 întreprinderi de stat sau 52,8% din numărul total al întreprinderilor de stat au fost înregistrate diminuări ale capitalului propriu.

Concomitent, *diminuarea capitalului propriu* se atestă la Întreprinderea de Stat „Medisan” sau 100% din întreprinderile administrate de Cancelaria de Stat, și 8,0% din întreprinderile administrate de Agenția „Moldsilva” (la 2 din 25 întreprinderi de stat), la 50,0% din întreprinderile administrate de Ministerul Apărării (la Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”), la 69,8% din întreprinderi administrate de Agenția Proprietății Publice (la 44 din 63 întreprinderi de stat, preponderent cele din domeniul apelor).

Cele mai mari diminuări ale capitalului propriu, condiționate de diminuarea rezervelor, altor elemente de capital propriu, pierderilor și etc. s-au înregistrat la:

- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - cu 2433,0 mil. lei;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - cu circa 59,0 mil. lei;
- Î.S. „Moldtranelectro” - cu 20,0 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - cu 10,5 mil. lei;
- Î.S. „Expediția Hidrogeologică a RM „EHGEOM” - cu 10,4 mil. lei;
- Î.S. Teatrul Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creanga” - cu 10,0 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” - cu 7,7 mil. lei;
- Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan-Vodă” - cu 4,6 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” - cu 3,8 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” – 3,5 mil. lei;
- Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ungheni” - cu 2,6 mil. lei.

Depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu la 31.12.2021 se înregistrează la 32 întreprinderi de stat sau 30,2% din numărul întreprinderilor monitorizate, din care 30 sau 93,8% întreprinderilor de stat care au înregistrat *depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu* atât la 01.01.2021, cât și la 31.12.2021. Din cele 32 întreprinderi de stat (care înregistrează depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu), 11 întreprinderi înregistrează o *valoare negativă a capitalului propriu reieșind din faptul că au fost înregistrate pierderi semnificative*, din care se evidențiază:

- Î.S. „Moldtranelectro” – 90,0 mil. lei (mai mult de 5 ani);
- Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare „Ungheni” – 3,1 mil. lei (mai mult de 3 ani);
- Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Petricani” – 2,9 mil. lei (4 perioade consecutive);
- Î.S. „Brănești” – 2,9 mil. lei (4 perioade consecutive);
- Î.S. DIP „Casa de comerț” – 1,3 mil. lei (mai mult de 5 ani).

Totodată, 8 din 11 întreprinderi de stat cu capital propriu negativ înregistrează această situație atât la 01.01.2021, cât și la 31.12.2021. Este de remarcat că, potrivit art. 5 alin. (5) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, dacă, la expirarea a 3 ani consecutivi de administrare, valoarea activelor nete (capitalului propriu) ale întreprinderii de stat va fi mai mică decât mărimea capitalului social, fondatorul va adopta una dintre următoarele hotărâri: a) de reducere a capitalului social, respectând prevederile art.4 alin.(1) din legea prenotată; b) de transmitere a unor bunuri sau mijloace bănești în calitate de aport la capitalul social; c) de dizolvare a întreprinderii de stat, dacă activele nete sunt sub limita prevăzută la art.4 alin.(1) din lege.

De asemenea, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu* (financiară) la întreprinderile de stat, în anul 2021, a constituit *per ansamblu* 0,06% (raportul dintre profitul net/pierdere netă și valoarea medie a capitalului propriu), ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2021, s-au generat 0,06 bani pierderi nete.

Analiza indicatorilor de rezultat. Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2021 întreprinderile de stat au înregistrat un profit brut în mărime de 824,5 mil. lei și

este cu 233,0 mil. lei mai mare comparativ cu anul 2020, din cauza majorării atât veniturilor din vânzări (cu 341,1 mil. lei) cât și majorării costului vânzărilor (cu 108,1 mil. lei).

Tabelul 2.4

Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

Nr. d/o	Indicatori	2020, mil. lei	2021, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	3141,0	3482,1	+341,1
2.	Costul vânzărilor	2549,5	2657,6	+108,1
3.	Pofitul brut	591,5	824,5	+233,0
4.	Alte venituri din activitatea operațională	986,1	201,6	-784,5
5.	Cheltuieli de distribuire	28,6	31,7	+3,1
6.	Cheltuieli administrative	642,1	641,0	-1,1
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	1114,9	339,1	-775,8
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	-208,0	14,3	+222,3
9.	Rezultatul: profit (pierdere) financiară	-84,3	33,9	+118,2
10.	Rezultatul din operațiuni cu active imobilizate și excepționale: profit (pierdere)	-2,5	6,7	+9,2
11.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	-86,8	40,6	+127,4
12.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	-294,8	54,9	+349,7
13.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	10,2	45,8	+35,6
14.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-305,0	9,1	314,1

Veniturile din vânzări înregistrate de toate întreprinderile de stat în anul 2021 au constituit 3482,1 mil. lei. În anul de raportare, 33 întreprinderi de stat (sau 31,1%) au înregistrat o micșorare cu 126,8 mil. lei a veniturilor din vânzări (anexa 2.3), din care cele mai mari micșorări se înregistrează la:

- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - cu 62,4 mil. lei;
- Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară” - cu 12,6 mil. lei;
- Î.S. „Editura „Universul” - cu 10,0 mil. lei;
- Î.S. „Întreprinderea Editorială Poligrafică „Știință” - cu 8,3 mil. lei;
- Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX” - cu 5,4 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - cu 4,6 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul Poligrafic” - cu 3,2 mil. lei.
- Î.S. „Combinatul Î.S. „Editura Didactică de Stat „Lumina” - cu 2,7 mil. lei.

Este de remarcat că micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

De altfel, *cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări* în anul 2021, se înregistrează la:

- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” - cu 67,1 mil. lei,
- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - cu 63,3 mil. lei;
- Î.S. „Moldelectrica” - cu 41,1 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” - cu 28,2 mil. lei;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - cu 25,6 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” - cu 24,6 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - cu 20,5 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” - cu 19,4 mil. lei;

- Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” - cu 11,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „din Călărași” – cu 10,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „din Iargara” – cu circa 10,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” – cu 10,8 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Orhei” - cu 9,7 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud” - cu 9,6 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - cu 8,9 mil. lei;
- Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” - cu 6,5 mil. lei;
- Î.S. Sanatoriul preventoriu de baza „Constructorul” - cu 5,3 mil. lei.

Totodată, din 106 întreprinderi de stat supuse analizei, 3 întreprinderi de stat nu înregistrează în anul 2021 venituri din vânzări din care 2 (Î.S. „Medisan” și Î.S. pentru Silvicultură „Taraclia”) au început activitatea sa în anul 2021 și 5 întreprinderi nu înregistrează venituri din vânzări nici în anul 2020, nici în anul 2021. În partea ce vizează *cheltuielile din activitatea operațională* suportate de către întreprinderile de stat în anul 2021, se atestă că valoarea acestora a constituit per total 1011,9 mil. lei sau cu 773,7 mil. lei mai puțin comparativ cu perioada anului 2020 (anexa 2.5), micșorare condiționată de micșorarea altor cheltuieli din activitatea operațională cu 775,7 mil. lei față de anul 2020.

Majoritatea cheltuielilor este reprezentată de alte cheltuieli din activitatea operațională care au constituit 33,5% (sau 339,1 mil. lei). De asemenea, ponderea cheltuielilor administrative este de 63,4% (sau 641,0 mil. lei). Cheltuielile de distribuie au înregistrat ponderea minoritară în total cheltuieli din activitatea operațională – 3,1% (sau 31,7 mil. lei), care s-au majorat cu 3,1 mil. lei comparativ cu perioada anului precedent.

Respectiv, în anul 2021, întreprinderile de stat au obținut, per ansamblu, *profit din activitatea operațională* în valoare de 14,3 mil. lei, în timp ce în anul 2020 au fost generate pierderi în mărime de 208,0 mil. lei. În particular, se remarcă că 63 *întreprinderi de stat sau 59,4%* din 106 întreprinderi supuse monitorizării, *înregistrează în anul 2021 profit din activitatea operațională (258,3 mil. lei)*. Astfel, se atestă că 100% din întreprinderile administrate de Cancelaria de Stat înregistrează pierderi din activitatea operațională, urmate de 63,6% (7 întreprinderi de stat din 11 întreprinderi) din domeniul irigației și gospodăririi apelor, 33,3% (sau 1 întreprinderi din 3 întreprinderi) administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și 4,0% (sau 1 întreprinderi din 25) administrate de Agenția „Moldsilva”. De asemenea, se atenționează că activitatea acestor întreprinderi este nerentabilă din punct de vedere economic.

Ca volum, *cele mai considerabile pierderi din activitatea operațională* au fost înregistrate de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 87,2 mil. lei;
- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”- cu 75,5 mil. lei;
- Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” - 25,4 mil. lei etc.
- Î.S. „Direcția Nodului Hidroenergetic Costești-Stînca” - cu circa 15,0 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 10,7 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – 6,9 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” – 2,3 mil. lei etc.

Totodată, în anul 2021, întreprinderile de stat au obținut per total *profit din alte activități* în cuantum de 40,6 mil. lei, ceea ce este cu 127,4 mil. lei mai mult față de anul 2020, pe când în anul precedent au fost generate pierderi în mărime de 86,8 mil. lei.

În rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, întreprinderile de stat au obținut *profit net* al perioadei de gestiune în mărime de 9,1 mil. lei, în timp ce în anul 2020 au fost generate pierderi nete în mărime de 305,0 mil. lei (anexa 2.3). Factorul care a stat la baza majorării rezultatului financiar net al perioadei de gestiune înregistrat de întreprinderile de stat a fost creșterea rezultatului din activitatea operațională, precum și reducerea altor cheltuieli din activitatea operațională.

Este de remarcat faptul că, în comparație cu anul 2020, se atestă o îmbunătățire a indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat, majorându-se procentul întreprinderilor de stat ce au activat cu profit (de la 54,0% la 65,0%) și micșorându-se ponderea întreprinderilor ce au activat cu pierderi nete (de la 67,0% la 41,0%).

Tabelul 2.5

Situația financiară a întreprinderilor de stat

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultat financiar nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1	4	5	6=5/1	7	8	9=8/1
2020	123	67	54,5	418,7	54	43,9	95,8	2	1,6
2021	106	41	38,7	202,9	65	61,3	212,0	-	-

În perioada de gestiune, din numărul total al întreprinderilor care au înregistrat profit, 28 întreprinderi de stat sau 43,1% au obținut *profit net mai mare de 1 milion lei*. Cele mai mari profituri fiind înregistrate de către:

- Î.S. „Moldelectrica” - 54,3 mil. lei;
- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - 49,4 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 37,3 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” – 6,7 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice si Cadastru „INGEOCAD” - 5,8 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Călărași” - 5,1 mil. lei;
- Î.S. Silvo-Cinegetică „Strășeni” – 4,1 mil. lei.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări (profit net/venituri din vânzări) a întreprinderilor de stat care au înregistrat în anul 2021 profit net (65 întreprinderi) constituie 10,0%, aceasta relatând despre faptul că în perioada analizată, întreprinderile respective au obținut, per total, 10,0 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

Din 65 întreprinderi de stat cu profit net, la 21 întreprinderi se observă o *diminuare* cu circa 15,3 mil. lei a profitului net comparativ cu anul 2020, cele mai semnificative micșorări fiind înregistrate la:

- Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice si Cadastru „INGEOCAD” - 3,5 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” – 2,7 mil. lei;
- Î.S. „Radiocomunicații” – 2,3 mil. lei;

- Î.S. „Detașamentul de Paza Paramilitară” – 1,4 mil. lei;
- Î.S. Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința” - 1,2 mil. lei;
- Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX” – 1,2 mil. lei.

Concomitent, este de remarcat că din numărul total al întreprinderilor de stat ce au generat pierderi nete (41 întreprinderi), 13 întreprinderi sau 31,7% din numărul total al întreprinderilor cu pierderi au înregistrat pierderi nete mai mari de 1 milion lei (întrucât a avut loc depășirea considerabilă a cheltuielilor comparativ cu veniturile înregistrate în anul 2020), cele mai mari pierderi fiind obținute de:

- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - 70,0 mil. lei;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 61,6 mil. lei;
- Î.S. „Moldtraselectro” – 20,0 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 10,5 mil. lei;
- Î.S. Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGEOM”- 10,3 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – 8,3 mil. lei.

La fel, s-a constatat că 12 întreprinderi de stat, care în anul 2020 au înregistrat profit net în mărime totală de 6,9 mil. lei, în anul 2021 au generat pierderi nete în mărime de 87,1 mil. lei, cele mai mari decalaje fiind reflectate în tabelul 2.6.

Tabelul 2.6

Întreprinderile de stat cu cel mai mare decalaj între profitul net înregistrat în anul 2020 și pierderea netă aferentă anului 2021

mil. lei

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Profit net, anul 2020	Pierdere netă, anul 2021	Diferența
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	0,8	70,0	-70,8
2.	Î.S. Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGEOM”	0,2	10,3	-10,5
3.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	2,1	-2,3	-4,4
4.	Î.S. „Stajiunea Tehnologică pentru Irigare Benderi”	1,2	0,5	-1,7
5.	Î.S. „Servicii Pază”	0,2	1,7	1,9
6.	Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”	1,0	0,6	1,6
7.	Î.S. Editura Didactică de Stat „Lumina”	0,8	0,4	1,2
8.	Î.S. Editura „Universul”	0,6	0,3	0,9

Raportul dintre totalul pierderii netă a întreprinderilor de stat, care în anul 2021 au generat pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea constituie aproximativ 14,8%, ceea ce semnifică faptul că, întreprinderile respective înregistrează per total în anul de raportare 14,8 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

Analiza creanțelor și datoriilor. Întreprinderile de stat la finele anului 2021 au înregistrat creanțe și alte active totale în valoare de 2167,5 mil. lei, acestea fiind cu 64,9 mil. lei mai mari comparativ cu valoarea înregistrată la începutul anului analizat (anexa 2.4). La 31.12.2021, majoritatea creanțelor și altor active ale întreprinderilor de stat sunt constituite din creanțe curente și alte active circulante, acestea reprezentând 1338,1 mil. lei (sau 61,7%). Creanțele pe termen lung și alte active imobilizate au înregistrat 829,4 mil. lei (sau 38,3%).

După cum se observă din figura 2.8, majorarea creanțelor și altor active a întreprinderilor a fost generată de majorarea creanțelor curente și a altor active circulante cu 75,4 mil. lei. Totodată, creanțele pe termen lung și alte active imobilizate s-au micșorat cu 10,5 mil. lei față de începutul anului 2021.

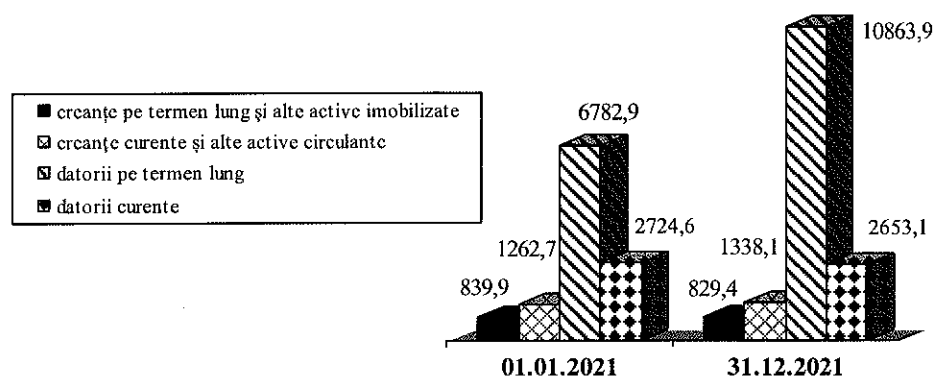

Figura 2.1. Evoluția creanțelor și altor active(imobilizate/circulante) și datoriilor întreprinderilor de stat în perioada anului 2021, mil. lei

În partea ce ține de datoriile întreprinderilor de stat, se menționează că la situația din 31.12.2021, valoarea acestora s-a majorat cu 4009,5 mil. lei (anexa 2.6). Astfel, datoriile întreprinderilor de stat, în sumă totală de 13517,0 mil. lei la finele anului 2021, au fost constituite din: datoriile pe termen lung în proporție de 80,4% sau 10863,9 mil. lei și din datoriile curente – 19,6% sau 2653,1 mil. lei.

În anul 2021, atât datoriile pe termen lung au înregistrat o majorare valorică în raport cu începutul anului 2021 cu 4081,0 mil. lei, iar datoriile pe termen scurt s-au micșorat cu 71,5 mil. lei.

De remarcat, de asemenea, că o parte semnificativă din datoriile pe termen lung revine terenurilor întreprinderilor de stat, primite în gestiune economică și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „datoriile pe termen lung”.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, s-a constatat că la situația din 31.12.2021, la 78 întreprinderi de stat sau 73,6% din totalul întreprinderilor monitorizate datoriile curente depășesc activele circulante, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămâne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri țintite spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivitatea activității întreprinderilor, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

Suplimentar, se enunță că cele mai mari majorări și diminuări ale datoriilor (curente și pe termen lung) sunt reflectate în următorul tabel.

Tabelul 2.7
Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor întreprinderilor de stat în anul 2021
mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	3849,0	1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	23,4
2.	Î.S. „Poșta Moldovei”	96,9	2.	Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX”	5,0
3.	Antreprenoriatului Liber „Expo-Business-Chișinău”	40,1	3.	Î.S. „Direcția bazinieră de gospodărire a apelor”	4,4
4.	Î.S. „Moldelectrica”	26,2	4.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	4,1
5.	Î.S. „Moldtranselectro”	19,1	5.	Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Criuleni”	2,8

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
6.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	17,2	6.	Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni”	2,7
7.	Î.S. Teatrul Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creanga”	10,1	7.	Î.S. pentru Silvicultură „Edineț”	2,6
8.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor	3,9	8.	Î.S. „Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice”	2,5
9.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan-Vodă”	3,8	9.	Î.S.„Silvo-Cinegetică Cimișlia”	2,4
10.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	2,7	10.	Î.S. pentru Silvicultură „Nisporeni-Silva”	2,1
11.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	2,7	11.	Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”	2,1

În partea ce ține de mărimea *provizioanelor ale întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2021, valoarea acestora s-a majorat în raport cu începutul anului 2020 cu 12,9 mil. lei. Astfel, mărimea *provizioanelor ale întreprinderilor de stat* la finele anului 2021 a constituit 71,1 mil. lei.

În rezultatul analizei provizioanelor, s-a constatat că la situația din 31.12.2021, numai la 78 întreprinderi de stat sau 73,6% din totalul întreprinderilor monitorizate sunt constituite provizioane. Astfel, se menționează că provizioane se constituie pentru datoriile entității față de personal privind concediile de odihnă, pensiile, recompensele pentru rezultatele activității anuale și alte plăți rezultate din contractele colective și individuale de muncă; pentru garanții acordate cumpărătorilor/clientșilor, care se constituie pentru acoperirea cheltuielilor de reparații și deservirii în cursul perioadei de garanție a bunurilor vândute, pentru returnările și reducerile de preț la bunurile vândute și pentru alte garanții care rezultă din contractele încheiate cu cumpărătorii/clientșii; pentru impozite care se constituie pentru diferențele de impozite rezultate din controalele inițiate și nefinisate; impozite pentru care entitatea are deschise procese în instanțele judecătorești, precum și în alte situații care pot genera datorii aferente impozitelor și taxelor, inclusiv majorări de întârziere (penalități) și amenzi și etc., ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

I.II Rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Analiza activelor. Efectuînd monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare – societăți comerciale), s-a constatat că potrivit bilanțului generalizat, *valoarea totală a activelor societăților comerciale* la situația din 31.12.2021 este de 20054,8 mil. lei, care s-a majorat în perioada de gestiune cu 1399,0 mil. lei (anexa 3.1).

Analizînd *structura activelor societăților comerciale*, se atestă că majoritatea activelor societăților comerciale este reprezentată de activele imobilizate – 70,5% sau 14133,3 mil. lei, în timp ce activele circulante constituie 29,5% din quantumul total al activelor societăților comerciale sau 5921,5 mil. lei. În particular, activele societăților comerciale sunt constituite în mare parte din imobilizări corporale – 67,9% sau 13625,5 mil. lei și creanțe curente și alte active circulante – 20,9% sau 4205,9 mil. lei. Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor societăților comerciale.

Majorarea activelor circulante a fost condiționată de majorarea valorică a altor creanțe curente și alte active circulante cu 1680,1 mil. lei, a numerarului și alte documente bănești cu 172,0 mil. lei, a investițiilor financiare curente – cu 22,0 mil. lei, a imobililor corporale - cu 11,7 mil. lei și a stocurilor - cu 8,8 mil. lei.

Este de remarcat că majorarea activelor societăților comerciale la situația din 31.12.2021 s-a datorat preponderent creșterii considerabile a activelor S.A. „EnegoCom” care a înregistrat un volum de active în mărime de 2094,4 mil. lei, majorându-se cu 1705,8 mil. lei, comparativ cu situația din 01.01.2021, a activelor S.A. „Loteria Națională a Moldovei” care a înregistrat un volum de active în mărime de 190,8 mil. lei, majorându-se cu 119,9 mil. lei, comparativ cu situația din 01.01.2021, S.R.L. Arena Națională circa 748,0 mil. lei, majorându-se cu 67,1 mil. lei, precum și S.A. „RED Nord” care a înregistrat un volum de active în mărime de 2958,2 mil. lei, majorându-se cu 40,8 mil. lei, comparativ cu situația din 01.01.2021.

Tabelul 3.1

Analiza structurii activelor (patrimoniului) societăților comerciale, în dinamică

Grupe de active	01.01.2021		31.12.2021		Abaterea, (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	P.P.
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3-1</i>	<i>6=4-2</i>
1. Imobilizări necorporale	423,6	2,3	363,8	1,8	-59,8	-0,5
2. Imobilizări corporale	13613,8	73,0	13625,5	67,9	+11,7	-5,1
3. Investiții financiare pe termen lung	34,9	0,2	34,0	0,2	-0,9	-
4. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	544,9	2,9	110,0	0,6	-434,9	-2,3
Total active imobilizate	14617,2	78,4	14133,3	70,5	-483,9	-7,9
1. Stocuri	1018,3	5,4	1027,1	5,1	+8,8	-0,3
2. Creanțe curente și alte active circulante	2525,8	13,5	4205,9	20,9	+1680,1	+7,4
3. Investiții financiare curente	32,0	0,2	54,0	0,3	+22,0	+0,1
4. Numerar și alte documente bănești	462,5	2,5	634,5	3,2	+172,0	+0,7
Total active circulante	4038,6	21,6	5921,5	29,5	+1882,9	+7,9
Total active	18655,8	100	20054,8	100	+1399,0	X

De asemenea, se atestă că majoritatea grupelor de active imobilizate s-au micșorat valoric comparativ cu începutul anului 2021 și anume: creanțelor pe termen lung și alte active imobilizate s-au redus cu 434,9 mil. lei, cu excepția imobilizărilor corporale cu - 59,8 mil lei și investițiilor financiare pe termen lung - cu 0,9 mil. lei, totodată se atestă majorarea imobilizărilor corporale cu 11,7 mil. lei față de anul precedent.

Totodată, se observă că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 11 societăți comerciale înregistrează majorări ale activelor totale comparativ cu situația din 01.01.2021, iar 19 societăți comerciale înregistrează diminuări ale activelor totale și la o societate comercială (S.A. „Hotel Chișinău”) mărimea activelor a rămas aceeași comparativ cu situația din 01.01.2021.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale sînt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3.2

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale

mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2021		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2021	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „EnergoCom”	+1705,8	1.	S.A. „Termoelectrica”	-371,7
2.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	+119,9	2.	S.A. „Moldtelecom	-62,9
3.	S.R.L. „Arena Națională”	+63,7	3.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	-40,0
4.	S.A. „RED Nord”	+40,8	4.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	-26,0
5.	S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos”	+22,9	5.	S.A. Franzeluța”	- 22,4

În contextul celor analizate, se menționează că *rentabilitatea activelor (rentabilitatea economică)* înregistrată de către societăți în anul 2021 (*raportul dintre profitul pînă la impozitare/valoarea medie a activelor*) a constituit *per ansamblu* 1,87%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu active s-au obținut de către societățile comerciale 1,87 bani profit pînă la impozitare.

Analiza capitalului propriu. Capitalul propriu (*patrimoniul net*) al societăților comerciale constituie 11792,3 mil. lei la situația din 31.12.2021, micșorîndu-se cu 42,5 mil. lei față de începutul perioadei analizate (anexa 3.2), micșorarea fiind determinată în principal de diminuarea rezervelor cu 203,2 mil. lei, profitului cu 177,3 mil. lei, rezervelor din reevaluare – cu 32,3 mil. lei și a altor elemente de capital propriu cu 6,2 mil. lei.

Tabelul 3.3

Analiza structurii și evoluției pasivelor societăților comerciale, în dinamică

Grupe de pasive	01.01.2021		31.12.2021		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și neînregistrat	3843,0	20,6	4219,4	21,0	+376,4	+0,4
2. Prime de capital	8,4	0,1	8,5	0,1	+0,1	-
3. Rezerve	2888,0	15,5	2684,8	13,4	-203,2	-2,1
4. Profit (pierdere)	3465,2	18,5	3287,9	16,4	-177,3	-2,1
5. Rezerve din reevaluare	1490,1	8,0	1457,8	7,2	-32,3	-0,8
6. Alte elemente de capital propriu	140,1	0,7	133,9	0,7	-6,2	-
Total capital propriu	11834,8	63,4	11792,3	58,8	-42,5	-4,6
Datorii pe termen lung	4284,2	23,0	3903,8	19,5	-380,4	-3,5
Datorii curente	2423,6	13,0	4270,3	21,3	+1846,7	+8,3
Total datorii	6707,8	36,0	8174,1	40,8	+1466,3	+4,8
Provizioane	113,2	0,6	88,4	0,4	-24,8	-0,2
Total pasive	18655,8	100	20054,8	100	+1399,0	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

Este de remarcat că micșorarea capitalului propriu al societăților comerciale se datorează micșorării capitalului propriu S.A. „Termoelectrica” în anul 2021, mărimea căruia la situația din 31.12.2021 a constituit 522,5 mil. lei, la S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - 119,6 mil. lei. De asemenea, se atestă o micșorare a capitalului propriu S.A. „Franzeluța” cu 11,5 mil. lei și S.A. „Răut” cu 10,1 mil. lei.

La fel, este de remarcat că, la finele anului 2021, se atestă o creștere a capitalului social și neînregistrat al societăților comerciale cu 376,4 mil. lei, mai mare comparativ cu începutul anului 2021 și a primelor de capital cu 0,1 mil. lei, potrivit situațiilor financiare ale entităților. Totodată, se atestă că, majorarea capitalului social per total societăți comerciale a fost condiționată de majorarea capitalului social în anul 2021 la S.A. „EnergoCom” cu 307,1 mil. lei și la S.R.L. „Arena Națională” cu 67,7 mil. lei. Suplimentar la cele expuse, se menționează că aproximativ 22,8% din valoarea capitalului propriu al societăților

comerciale monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve.

Valoarea rezervelor totale la situația din 31.12.2021 a constituit 2684,8 mil. lei și s-a diminuat în perioada de gestiune cu 203,2 mil. lei. În acest context, se evidențiază că cele mai mari rezerve la situația din 31.12.2021 se înregistrează la S.A. „Termoelectrica” (1055,5 mil. lei), S.A. „RED Nord” (364,2 mil. lei), S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” (364,1 mil. lei), S.A. „Franzețuța” (234,4 mil. lei), S.A. „Barza Albă” (170,6 mil. lei), S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” (112,6 mil. lei), S.A. „Răut” – 95,0 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (83,4 mil. lei) și S.A. „EnergoCom” (60,8 mil. lei), etc.

Totodată, se menționează că din numărul total al societăților comerciale, la situația din 31.12.2021, *18 societăți comerciale sau 58,1% înregistrează pierderi care în mare parte s-au diminuat față de 01.01.2020, inclusiv în condițiile existenței unui volum considerabil de rezerve.*

Conform art.44 din Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor societății și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Prin urmare, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale societăților comerciale (adunarea generală a acționarilor/consiliu/organul executiv) a *posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.*

Concomitent, se atestă că 16 societăți comerciale sau 51,6% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat *o majorare a capitalului propriu* în sumă totală de 661,6 mil. lei (din cauza înregistrării în special a profitului net al perioadei de gestiune, majorării capitalului social, majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu, reflectării corecțiilor pozitive ale rezultatelor anilor precedenți).

Cele mai considerabile majorări ale capitalului propriu au fost înregistrate de:

- S.A. „EnergoCom” - cu 301,9 mil. lei;
- S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - cu 105,6 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” - cu 87,2 mil. lei;
- S.R.L. „Arena Națională” - cu 64,2 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” - cu 47,7 mil. lei;
- S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” -22,0 mil. lei;
- S.A. „Cet-Nord” – 18,7 mil. lei.

De altfel, 14 societăți comerciale sau 45,2% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat *o micșorare a capitalului propriu* cu 704,1 mil. lei. Cele mai considerabile diminuări ale capitalului propriu, cauzate preponderent de înregistrarea pierderii nete a perioadei de gestiune, utilizarea profitului nerepartizat al anilor precedenți, reflectarea pierderilor neacoperite ale anilor precedenți și/sau reflectarea corecțiilor negative ale rezultatelor anilor precedenți, au fost înregistrate de:

- S.A. „TermoElectrica” – cu 522,5 mil. lei;
- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – cu 119,6 mil. lei;
- S.A. „Franzeluța” – cu 11,5 mil. lei;
- S.A. „Răut” – cu 10,1 mil. lei;
- S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparar” – 10,0 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Soroca” – cu 7,6 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Ialoveni” – cu 7,6 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Cahul” – cu 5,9 mil. lei.

Suplimentar, se menționează că S.A. „Loteria Națională a Moldovei” la situația din 31.12.2021 înregistrează valoare pozitivă a capitalului propriu comparativ cu valoarea negativă a acestuia înregistrată la situația din 01.01.2021. Concomitent, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” înregistrează la 31.12.2021 capital propriu negativ, iar S.A. Hotel „Chișinău” nu a înregistrat modificări a capitalului propriu.

Totodată, la sfârșitul anului 2021, din numărul total al societăților comerciale, 5 societăți comerciale (S.A. „Arena Națională”, S.A. „Drumuri Edineț”, S.A. „Drumuri Strășeni”, S.A. „Drumuri Soroca” și S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”) la situația din 31.12.2022 au înregistrat un capital propriu mai mic decât capitalul social și înregistrat. În contextul dat, se remarcă:

- potrivit art.37 al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, valoarea activelor nete ale societății pe acțiuni nu poate fi mai mică decât mărimea capitalului ei social. Dacă, la expirarea a 3 ani financiari consecutivi, *cu excepția primului an financiar*, valoarea activelor nete ale societății, potrivit bilanțului anual al societății, va fi mai mică decât mărimea capitalului social, orice acționar al societății este în drept să ceară adunării generale anuale a acționarilor adoptarea uneia din *următoarele hotărâri*: cu privire la reducerea capitalului social; cu privire la majorarea valorii activelor nete prin efectuarea de către acționarii societății a unor aporturi suplimentare în modul prevăzut de statutul societății; cu privire la dizolvarea societății; cu privire la transformarea societății în altă formă juridică de organizare;

- potrivit art.35 al Legii nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, societatea este obligată să-și reducă capitalul social dacă la expirarea celui de-al doilea an și a fiecărui an financiar următor, valoarea activelor nete ale societății este mai mică decât capitalul social și asociații nu acoperă pierderile survenite. În cazul menționat, adunarea generală a asociațiilor este obligată să decidă reducerea capitalului social pînă la mărimea capitalului social efectiv vărsat sau pînă la valoarea activelor nete determinată în conformitate cu prevederile legale. În cazul în care, în urma reducerii valorii activelor nete, aceasta va fi sub cuantumul minim al capitalului social stabilit de legislație, asociații sunt obligați să lichideze societatea, dacă nu vor acoperi pierderile.

În acest context, se evidențiază că numai S.R.L. „Arena Națională” înregistrează depășirea capitalului social față de capitalul propriu atât la 01.01.2021, cât și la 31.12.2021, ceea ce poate crea dificultăți în desfășurarea activității economice normale a entităților, dacă nu se vor întreprinde acțiuni de redresare. Respectiv, anumite măsuri cu privire la activitatea ulterioară a societăților prenotate sunt necesare de întreprins pentru a diminua riscurile fiscale aferente.

Reieșind din cele expuse, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu (rentabilitatea financiară)* înregistrată de către societățile comerciale în anul 2021 (*raportul dintre profitul net/valoarea medie a capitalului propriu*) a constituit per ansamblu 2,66%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2021, s-au obținut de către societățile comerciale 2,66 bani profit net.

Analiza indicatorilor de rezultat. Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2021 societățile comerciale au înregistrat per total un profit brut în mărime de 1352,4 mil. lei și este cu 81,9 mil. lei, mai mare comparativ cu valoarea aferentă anului 2020, întrucât a avut loc o majorare a costului vânzării (cu 3181,8 mil. lei) concomitent cu majorarea veniturilor din vânzări (cu 3263,7 mil. lei).

Tabelul 3.4

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților comerciale

Nr. d/o	Indicatori	2020, mil. lei	2021, mil. lei	Devierea,+/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	14289,2	17552,9	+3263,7
2.	Costul vânzării	13018,7	16200,5	+3181,8
3.	Profit brut	1270,5	1352,4	+81,9
4.	Alte venituri din activitatea operațională	289,2	348,9	+59,7
5.	Cheltuieli de distribuție	488,7	488,1	-0,6
6.	Cheltuieli administrative	434,0	451,6	+17,6
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	282,6	408,3	+125,7
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	354,3	353,1	-1,2
9.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	-79,9	22,9	+102,8
10.	Profit (pierdere) până la impozitare	274,4	376,0	+101,6
11.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	25,3	62,5	+37,2
12.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	249,1	313,5	+64,4

Din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 14 societăți au înregistrat o majorare a veniturilor din vânzări cu 5361,7 mil. lei, iar 16 societăți comerciale au înregistrat în anul 2021 o micșorare a veniturilor din vânzări cu 2098,0 mil. lei, (anexa 3.3). Totodată, S.R.L. „Arena Națională” nu înregistrează venituri din vânzări în anul 2021.

Cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări s-au înregistrat la S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - cu 3939,0 mil. lei, S.A. „TermoElectrica” - cu 686,6 mil. lei, S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” - cu 506,5 mil. lei, S.A. „CET Nord” - cu 85,4 mil. lei, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - cu 53,2 mil. lei, S.A. „Moldtelecom” - cu 29,9 mil. lei, și S.A. „RED Nord” - cu 25,0 mil. lei.

De altfel, *cele mai mari diminuări ale veniturilor din vânzări* în raport cu anul 2020, se înregistrează la S.A. „Energocom” - cu 1798,0 mil. lei, S.A. „Drumuri Ialoveni” - cu 121,4 mil. lei, S.A. „Drumuri Soroca” - 44,4 mil. lei, S.A. „Drumuri Cahul” - cu 30,1 mil. lei, S.A. „Drumuri Criuleni” - cu 20,5 mil. lei și S.A. „Drumuri Rîșcani” - cu 15,1 mil. lei.

Este de remarcat că, micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine diminuarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat și prezintă un *risc fiscal pentru bugetul public național*.

Concomitent, în perioada anului 2021 societățile comerciale au înregistrat cheltuieli din activitatea operațională în valoare de 1348,0 mil. lei, acestea fiind cu 142,7 mil. lei mai mari în raport cu perioada anului 2020 (anexa 3.5). Din totalul cheltuielilor din activitatea operațională ale societăților comerciale, 36,2% le revin cheltuielilor de distribuție (488,1

mil. lei), 33,5% - cheltuielilor administrative (451,6 mil. lei) și 30,3% - altor cheltuieli din activitatea operațională (408,3 mil. lei). Toate tipurile de cheltuieli din activitatea operațională per total societăți comerciale, cu excepția cheltuielilor de distribuire, au înregistrat majorări comparativ cu anul 2020.

De asemenea, se remarcă faptul că în anul 2021 societățile comerciale au înregistrat per total **profit din activitatea operațională** în mărime de 353,1 mil. lei sau cu 1,2 mil. lei mai puțin față de anul 2020.

În particular, se menționează că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 14 societăți au înregistrat **pierderi din activitatea operațională** (întrucât cheltuielile din activitatea operațională depășesc veniturile din activitatea operațională), cele mai mari fiind înregistrate de S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (91,7 mil. lei), S.A. „CET Nord” (37,2 mil. lei), S.A. „Franzețuța” (10,2 mil. lei), S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapar” (9,6 mil. lei), S.A. „Drumuri Soroca” (7,4 mil. lei), S.A. „Drumuri Ialoveni” – 6,5 mil. lei, S.A. „Răut” (6,1 mil. lei), S.A. „Drumuri Cahul”- 5,5 mil. lei, S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” (4,9 mil. lei) și S.R.L. „Arena Națională” (3,9 mil. lei).

La fel, în anul 2021 societățile comerciale au înregistrat per total **profit din alte activități** în mărime de 22,9 mil. lei, comparativ cu **pierderile din alte activități** în mărime de 79,9 mil. lei, obținute per total societăți în anul 2020.

Respectiv, profitul perioadei de gestiune pînă la impozitare constituie 376,0 mil. lei sau cu 101,6 mil. lei mai mult față de profitul obținut per total de societăți în anul 2020. Prin urmare, avînd în vedere cheltuielile privind impozitul pe venit, în rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, **societățile comerciale au obținut profit net** în mărime de 313,5 mil. lei sau cu 64,4 mil. lei mai mult față de anul precedent celui analizat (anexa 3.3).

Tabelul 3.5

Situația financiară a societăților comerciale în anii 2020 - 2021

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultat financiar nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1*100	4	5	6=5/1*100	7	8	6=8/1*100
2020	33	11	33,3	52,4	21	63,6	301,2	1	3,0
2021	31	15	48,4	172,8	15	48,4	486,3	1	3,2

Analizînd datele tabelului de mai sus, se atestă că **mărimea totală a pierderilor nete** înregistrate de societățile comerciale cu pierderi, s-au majorat de la 52,4 mil. lei în 2020 la 172,8 mil. lei în 2021. În același timp **profitul net total** obținut de societățile comerciale s-a majorat de la 301,2 mil. lei în 2020 pînă la 486,3 mil. lei în anul 2021.

Din 15 societăți comerciale ce au obținut profit net în anul 2021, 10 societăți sau 66,7 % înregistrează **profit net mai mare de 1 milion lei**.

Cele mai mari profituri nete au fost obținute de către:

- S.A. „Termoelectrica” – 177,9 mil. lei;
- S.A. „Loteria Națională a Moldovei” – 105,6 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” – 91,5 mil. lei;
- S.A. „RED NORD” – 51,3 mil. lei;

- S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” – 29,7 mil. lei;

- S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 9,0 mil. lei.

Deopotrivă, din 15 societăți comerciale ce au generat pierderi nete, 13 societăți comerciale sau 86,7% au generat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei*, și anume:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 91,4 mil. lei;

- S.R.L. „CET NORD” – 17,3 mil. lei;

- S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparar” – 9,7 mil. lei;

- S.A. „Răut”- 9,5 mil. lei;

- S.A. „Franzeleuța” – 12,5 mil. lei;

- S.A. „Drumuri Ialoveni”- 6,6 mil. lei.

Din 15 societăți comerciale cu profit net, 4 societăți comerciale sau 26,7%, înregistrează în anul 2021 un profit net mai mic în raport cu valoarea înregistrată în anul 2020, din cauza mai multor factori: diminuarea profitului brut, majorarea cheltuielilor din activitatea operațională, diminuarea profitului din alte activități etc. *Micșorări ale profitului net* au fost obținute de:

- S.A. „EnergoCom” – cu 15,8 mil. lei;

- S.A. „Drumuri Criuleni” – cu 5,7 mil. lei;

- S.A. „Cartuș” – cu 1,9 mil. lei;

- S.A. „Drumuri Rîșcani” – cu 0,2 mil. lei.

Totodată, S.A. „Hotelul Chișinău” a înregistrat în anul 2020 rezultat financiar nul.

Rentabilitatea vânzărilor (profit net/venituri din vânzări) a societăților comerciale care în anul 2021 au înregistrat profit net constituie 1,79%, ceea ce semnifică faptul că societățile respective au obținut în anul de gestiune 1,79 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

De asemenea, se constată că, 9 societăți comerciale care în anul 2020, au înregistrat profit net în mărime de 157,2 mil. lei, în anul 2021 au generat pierderi nete în mărime de 128,1 mil. lei (cauzată inclusiv de diminuarea veniturilor din vânzări și prin urmare a profitului brut, generarea pierderilor din activitatea operațională și pierderilor din alte activități), fapt ce semnifică o înrăutățire a activității economico-financiare la entități. Cele mai mari decalaje sunt reflectate în tabelul 3.6.

Tabelul 3.6

Societățile comerciale cu pierdere netă în anul 2021 și profit net înregistrat în anul 2020

mil. lei

Nr. d/o	Denumirea societății	Profit net, anul 2020	Pierdere netă, anul 2021	Diferența
1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	152,4	-91,4	-243,8
2.	S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparar”	0,6	-9,7	-10,3
3.	S.A. „Drumuri Soroca”	0,5	-7,4	-7,9
4.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	2,0	-6,6	-8,6
5.	S.A. „Drumuri Cahul”	0,9	-5,5	-6,4

În același timp, se constată că, S.A. „Termoelectrica” care în anul 2020, a înregistrat pierdere netă în mărime de 4,8 mil. lei, în anul 2021 a generat profit net în mărime de 177,9 mil. lei, la fel și S.A. „Loteria Națională a Moldovei” în anul 2020 a înregistrat pierdere netă în mărime de 10,4 mil. lei, iar în anul 2021 a generat profit net în mărime de 105,6 mil. lei. De asemenea, S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparar” și S.A. „Drumuri

Soroca” au înregistrat profit net în anul 2021 comparativ cu pierderile nete obținute în anul 2020.

Analiza creanțelor și datoriilor. La finele anului 2021, valoarea totală a creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) ale societăților comerciale constituie 4315,8 mil. lei acestea fiind cu 1245,2 mil. lei mai mari față de începutul anului 2021 (anexa 3.4). Creanțele curente și alte active circulante constituie 97,5% sau 4205,9 mil. lei din totalul creanțelor și altor active care s-au majorat cu 1680,1 mil. lei în raport cu începutul anului 2021.

Creanțele pe termen lung și alte active imobilizate, constituie 2,5% din totalul creanțelor și altor active sau 110,0 mil. lei, ceea ce reprezintă cu 434,9 mil. lei mai puțin față de valoarea înregistrată la începutul anului 2021.

Cele mai mari creanțe și alte active (imobilizate/circulante) s-au înregistrat la: S.A. „EnergoCom” (1851,2 mil. lei), S.A. „Termoelectrica” (1256,7 mil. lei), S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (218,7 mil. lei), S.A. „Red Nord” (185,3 mil. lei), S.A. „Moldtelecom” (168,8 mil. lei), S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” (150,7 mil. lei), S.A. „CET-Nord” (134,5 mil. lei) și S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” (129,3 mil. lei).

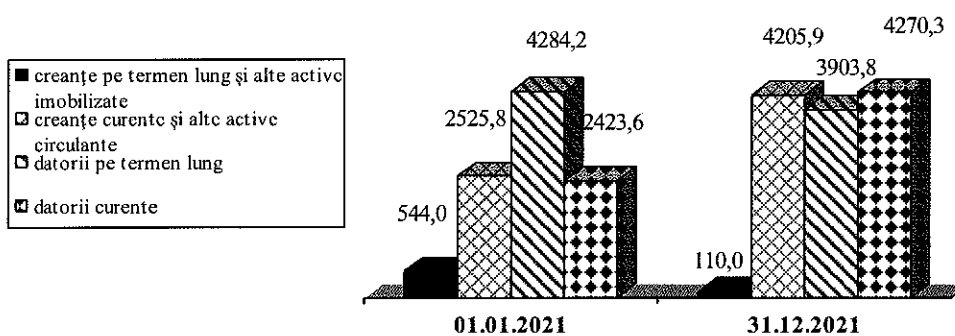

Figura 3.1. Evoluția creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) și datoriilor ale societăților comerciale în perioada anului 2021, mil. lei

De asemenea, se atestă că pe parcursul anului 2021, datoriile societăților comerciale s-au majorat per total cu 1466,3 mil. lei și constituie 8174,1 mil. lei (anexa 3.4), preponderent din cauza majorării datoriilor curente.

Ponderea datoriilor pe termen lung în totalul datoriilor societăților este de 47,8% (sau 3903,8 mil. lei). Datoriile pe termen lung s-au micșorat în perioada de gestiune cu 380,4 mil. lei, iar datoriile curente s-a majorat, per ansamblu, cu 1846,7 mil. lei față de începutul anului 2021 și la data raportării constituie 4270,3 mil. lei sau 52,2% din totalul datoriilor societăților comerciale.

Cele mai considerabile majorări/diminuări ale datoriilor totale ale societăților comerciale comparativ cu 01.01.2021 sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor societăților comerciale în anul 2021

mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2021		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2021	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „Energocom”	1426,3	1.	S.A. „Moldtelecom”	145,6
2.	S.A. „Termoelectrica”	149,8	2.	S.A. „CET-Nord”	32,2
3.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	79,6	3.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	18,4
4.	S.A. „Drumuri Criuleni”	17,2	4.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	12,5
5.	S.A. „Barza Albă”	14,5	5.	S.A. „Drumuri Cahul”	12,0
6.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	14,4	6.	S.A. „Franzeluța”	11,0
7.	S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat”	12,4	7.	S.A. „Răut”	8,3
8.	S.A. „Drumuri Edineț”	7,4	8.	S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”	3,5

În rezultatul analizei situațiilor financiare, la 6 societăți comerciale sau 19,4% din totalul societăților monitorizate (S.A. „Moldtelecom”, S.A. „Drumuri Căușeni, S.A. „Drumuri Edineț”, S.A. „Red- Nord”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” și S.A. „CET-Nord” s-a constatat că la situația din 31.12.2021 *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămîne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri țintite spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivarea activității societăților, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității societăților comerciale.

I.III. Rezultatele monitoringului financiar al activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de insolvabilitate/ lichidare

Conform informației incluse în Registrul Patrimoniului Public ținut de Agenția Proprietății Publice, din Lista totală a întreprinderilor de stat, 38 întreprinderi de stat se află în procedură de insolvabilitate/ lichidare. Din numărul total al întreprinderilor de stat în procedură de insolvabilitate/ lichidare, *situațiile financiare numai de 19 întreprinderi au fost prezentat Biroului Național de Statistică*, în modul stabilit.

Corespunzător, din Lista totală a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, 18 societăți comerciale se află în procedură de insolvabilitate/ lichidare. Din numărul total al societăților comerciale în procedură de insolvabilitate/ lichidare, *9 societăți au prezentat situațiile financiare Biroului Național de Statistică*, în modul stabilit.

Prin urmare, în tabelul 6.1, a fost prezentată o sistematizare a principalilor indicatori economici înregistrați de către entitățile economice aflate în procedură de insolvabilitate/ lichidare, care au prezentat situațiile financiare în modul stabilit.

**Indicatorii economici generalizați aferenți activității
întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de
insolvabilitate/ lichidare**

mil. lei

Total	Întreprinderi de stat (19)			Societăți comerciale (9)			TOTAL
	01.01.2021	31.12.2021	abaterea	01.01.2021	31.12.2021	abaterea	la 31.12.2021
1	2	3	4=3-2	5	6	7=6-5	8=3+6
Active	532,2	554,3	+22,1	251,1	230,2	-20,9	784,5
Capital propriu	116,7	157,1	+40,4	-74,2	-78,2	+(4,0)	78,9
Capital social și neînregistrat	301,7	301,7	-	235,0	235,0	-	536,7
Creanțe și alte active (imobilizate și circulante) (70+40)	310,2	328,0	+17,8	42,6	46,0	+3,4	376,0
Datorii (pe termen lung, curente)	415,1	397,1	-18,0	324,8	307,9	-16,9	705,0
Venituri din vânzări (2019/ 2020)	89,5	113,1	+23,6	27,7	29,8	+2,1	142,9
Costul vânzărilor (2019/ 2020)	70,0	64,0	-6,0	18,3	23,2	+4,9	87,2
Cheltuieli din activitatea operațională, alte decât costul vânzărilor (2020/ 2021)	25,4	33,0	+7,6	33,4	16,0	-17,4	49,0
Profit net (pierderi nete) (2020/ 2021), din care:	-6,9	28,3	+35,2	26,8	-6,6	-33,4	21,7
<i>Cu profit</i>	2	7	+5	1	3	21	3
<i>Cu pierderi</i>	15	10	-5	6	5	1	17
<i>Rezultatul nul</i>	2	2	-	2	2	-	2

Astfel, se menționează că, potrivit situațiilor financiare ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolvabilitate/ lichidare:

1. *cele mai mari active*, la situația din 31.12.2021, sunt înregistrate de Î.S. „Acva-Nord” (247,4 mil. lei), S.A. „Aroma” (108,6 mil. lei), Î.S. „Gările și Stațiile Auto” (46,3 mil. lei), Î.S. „Moldresurse” (45,4 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (43,9 mil. lei), S.A. „Uzina de Mașini de Salubritate din Fălești” (35,7 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” (29,2 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Pașcani” (30,7 mil. lei), „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca” (25,0 mil. lei) și S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău (17,2 mil. lei);

2. din 19 întreprinderi analizate 6 întreprinderi (sau 31,6%) au înregistrat atât la 01.01.2021 cât și la 31.12.2021 *capital propriu (active nete) negativ*. Î.S. Stațiunea didactică experimentală „Stăuceni”, Î.S. Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” și Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid” înregistrează capital propriu negativ doar la 01.01.2021. Totodată, din 9 societăți comerciale, 4 societăți (sau 44,4%) au înregistrat atât la 01.01.2021 cât și la 31.12.2021 *capital propriu (active nete) negativ*, cel mai mare capital propriu negativ fiind înregistrat de S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” (153,9 mil. lei);

3. *cele mai mari creanțe pe termen lung și alte active imobilizate* sunt înregistrate de S.A. „Combustibil Solid” (3,2 mil. lei) și de Î.S. Gările și Stațiile Auto” (32,8 mil. lei);

4. *cele mai mari creanțe curente și alte active circulante*, la situația din 31.12.2021, sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (222,5 mil. lei); Î.S. Gările și Stațiile Auto” (13,5 mil. lei), Î.S. „Moldresurse” (13,3 mil. lei), S.A. „Aroma” (10,8 mil. lei), Î.S. Serviciul asistență beneficiari la obiectele sociale (12,1 mil. lei), Î.S. Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” (7,4 mil. lei), S.A. „Combustibil Solid” (8,8 mil. lei), S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” (6,4 mil. lei), „Stațiunea Didactico-

Experimentală din Stăuceni” (6,0 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (6,1 mil. lei) și S.A. „Livsercom” (5,9 mil. lei);

5. *majoritatea datoriilor* la situația din 31.12.2021, sunt formate din datoriile curente. Cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de Î.S. „Acva-Nord” (128,5 mil. lei), Î.S. „Moldresurse” (72,9 mil. lei), Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” (40,4 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Pașcani” (18,6 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” (18,5 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codru” (13,3 mil. lei), Î.S. „Combinatul de Produse Alimentare din Bălți” (10,5 mil. lei), Î.S. „Serviciul Asistența Beneficiari la Obiectele Sociale” (13,1 mil. lei), Î.S. „Mina de piatră Mileștii-Mici” (16,2 mil. lei). La societățile comerciale, cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de S.A. „Aroma” (48,4 mil. lei), S.A. Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” (33,9 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (44,6 mil. lei) și S.A. „Combustibil Solid” (9,7 mil. lei). S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” înregistrează cele mai mari datorii pe termen lung (131,3 mil. lei);

6. în anul 2021, din 19 întreprinderi de stat și 9 societăți comerciale, 9 întreprinderi și corespunzător 5 societăți *nu înregistrează venituri din vânzări*;

7. *cele mai mari venituri din vânzări* în anul 2021 sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (50,3 mil. lei), S.A. „Aroma” (22,8 mil. lei), Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” (20,0 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Maximovca” (17,0 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” (14,4 mil. lei) și S.A. „Vinuri Ialoveni” (4,7 mil. lei);

8. din 19 întreprinderi analizate 10 întreprinderi de stat (sau 52,6%) au înregistrat pierderi din activitatea operațională. La fel se atestă că, din 9 societăți comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare analizate 5 societăți (sau 55,6%) în anul 2021 înregistrează pierderi din activitatea operațională;

9. în anul 2021, din 19 întreprinderi de stat, 10 întreprinderi de stat au generat pierderi nete, 6 întreprinderi de stat au obținut profit net, iar 2 întreprinderi de stat înregistrează rezultat nul. De altfel, se atestă că 5 întreprinderi de stat care în anul 2020 au generat pierderi nete, în anul 2021 au înregistrat profit net.

În același timp, 4 societăți comerciale înregistrează în anul 2021 pierderi nete, și 3 societăți comerciale înregistrează profit net; iar 2 societăți comerciale S.A. „Combustibil Solid” și S.A. „COMPLECONS”, nu înregistrează nici un rezultat financiar în anul de gestiune.

10. *cele mai mari pierderi nete* sunt înregistrate de S.A. „Uzina de mașini de salubritate din Fălești” (10,6 mil. lei), S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale - Flor” (1,6 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Bălți” (1,3 mil. lei), Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățirii Funciare” (1,1 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (0,9 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codru” (0,8 mil. lei) și S.A. „Stadionul Republican” (0,5 mil. lei).

De altfel, *cele mai mari profituri nete* sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (13,8 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Maximovca” (7,1 mil. lei), Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid” (3,4 mil. lei), S.A. „Aroma” (4,2 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” (3,1 mil.

lei), Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” (2,8 mil. lei) și S.A. „Vinuri Ialoveni” (1,6 mil. lei).

Concomitent, se menționează că, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, generalizată în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, întreprinderile de stat și societățile comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat în total, la situația din 31.12.2021, un sold al împrumuturilor în volum de 110,9 mil. lei, din care 110,9 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

Tabelul 6.2

Informația privind soldul împrumuturilor interne, la situația din 31.12.2021, ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

Nr. d/o	Debitorul	mil. lei			
		Sold la 31.12.2020, mil. lei	Sold la 31.12.2021, mil. lei	Abaterea, +/-	Stoc de arierate, mil. lei
1.	S.A. „Aroma” (procedura planului)	28,8	20,2	-8,6	20,2
2.	Î.S. „Moldresurse”	71,5	71,5	-	71,5
3.	S.A. „Vinuri-Ialoveni”	10,0	10,0	-	10,0
4.	Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”	7,2	7,4	+0,2	7,4
5.	Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Codru”	1,8	1,8	-	1,8
	Total	119,3	110,9	8,4	110,9

La fel, se menționează că, Î.S. Combinatul Vitivinicol „Național-Vin” aflat în procedură de insolabilitate nu a prezentat raportul situațiilor financiare pentru anul 2021.

În contextul celor expuse, se evidențiază că neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

Suplimentar, se menționează că conform datelor Serviciului Fiscal de Stat, în anul 2021, entitățile cu capital integral sau majoritar de stat aflate *în procedură de insolabilitate/lichidare* au efectuat *achitări la bugetul public național* în cuantum total de 51,3 mil. lei, din care: achitățile efectuate de întreprinderile de stat – 16,9 mil. lei și achitățile efectuate de către societățile comerciale – 34,4 mil. lei.

Tabelul 6.3

Sinteza achităților și datoriilor entităților cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, față de bugetul public național

Tipul entității	ACHITĂRI, în anul 2021					DATORII, la 31.12.2021				
	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total
Întreprinderi de stat	5,7	4,3	4,6	2,3	16,9	42,3	15,7	3,2	2,8	64,0
Societăți comerciale	19,0	5,6	6,7	3,1	34,4	15,4	1,8	2,2	0,8	20,2
TOTAL	24,7	9,9	11,3	5,4	51,3	57,7	17,5	5,4	3,6	84,2

În același timp, se atestă că, la situația din 31.12.2021, întreprinderile de stat și societățile comerciale prenotate aveau înregistrate *datoriile privind impozitele și taxele* față de bugetul public național în mărime totală de 84,2 mil. lei, inclusiv: datoriile ale întreprinderilor de stat – 64,0 mil. lei și datoriile ale societăților comerciale – 20,2 mil. lei (tabelul 6.3). Cele mai mari datorii s-au înregistrat la: Î.S. „Acva-Nord” – 48,2 mil. lei, S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” – 18,4 mil. lei, Î.S. „Combinatul de produse alimentare din Bălți” – 8,2 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Codru” – 4,9 mil. lei, S.A. „Vinuri-Ialoveni” – 1,4 mil. lei și Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici” – 1,0 mil. lei.

II. Sinteza rezultatelor monitoringului financiare al activității economico-financiare pentru semestrul I 2022 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

La situația din 30.06.2022, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice, sunt incluse 178 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 5310,2 mil. lei și 79 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 6234,0 mil. lei, din care proprietatea statului – 4584,1 mil. lei sau 73,5 la sută. Din numărul total al societăților comerciale, 58 societăți dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 4215,2 mil. lei, din care proprietatea statului – 4080,7 mil. lei sau 96,8%.

Din 79 societăți comerciale cu capital de stat, la 23 entități economice cota statului în capitalul social constituie 100%, la 23 entități economice - de la 75,0% până la 99,9%, la 12 entități economice - de la 50,0% până la 74,9%, la 9 entități economice - de la 25,0% până la 49,9%, la 3 entități economice - de la 10,0% până la 24,9%, iar la 9 entități economice - până la 9,9 la sută

Tabelul 1.1

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la 30.06.2022

	Î.S.		S.C.					
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota (partea socială a) statului în capitalul social			din care cu cota (partea socială a) statului mai mare de 50%		
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)	
			Total	inclusiv cota (partea socială a) statului		Total	inclusiv cota (partea socială a) statului	
Total conform Registrului patrimoniului public	178	5310,2	79	6234,0	4584,1	58	4215,2	4080,7
<i>din care:</i>								
- pe teritoriul Ucrainei	3	25,7	-	-	-	-	-	-
- în procedura lichidării sau insolabilității	38	279,5	30	593,3	369,3	18	435,8	340,6
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „Agenția Servicii Publice”	21	37,5	11	5,9	3,3	8	4,4	3,3
Incluse în Lista monitorizată de MF în semestrul I, 2021, din care:	116	4967,5	-	-	-	32	3775,0	3736,8
- nu au prezentat rapoartele statistice la BNS	15	40,5	-	-	-	2	17,1	16,6
Total supuse monitoringului financiar în semestrul I, 2021	101	4927,0	-	-	-	30	3757,9	3720,2

Reieșind din datele tabelului 1.1, se evidențiază că la situația din 30 iunie 2022, lista

întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizate de către Ministerul Finanțelor, include 116 întreprinderi de stat cu capital social în mărime de 4967,5 mil. lei și 32 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora constituie 3775,0 mil. lei, din care proprietatea statului – 3736,8 mil. lei sau 98,9 la sută.

Astfel, monitoringul financiar al activității în semestrul I al anului 2022 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat a fost efectuat în baza:

- datelor cumulate din raportul „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entităților” pentru trimestrul I și trimestrul II al anului 2022, prezentat de entități Biroului Național de Statistică;

- datelor Serviciului Fiscal de Stat cu privire la obligațiile fiscale ale entităților (calculate, achitate și restanțele admise);

- datelor cu privire la datoria sectorului public, monitorizată de către Ministerul Finanțelor conform art.12 din Legea nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

Concomitent, se menționează că în perioada de raportare, din numărul total al entităților economice incluse în lista entităților monitorizate de minister, 15 întreprinderi de stat și 2 societăți comerciale nu au fost supuse monitorizării financiare întrucât nu au prezentat rapoartele statistice trimestriale Biroului Național de Statistică în modul stabilit de legislația în vigoare (anexa 1.1), astfel, în perioada analizată, urmau să fie supuse monitorizării financiare 116 întreprinderi de stat și 32 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv 15 societăți comerciale cu capital integral de stat.

În rezultat, de facto pentru semestrul I al anului 2022, au fost supuse monitorizării financiare 101 întreprinderi de stat și 30 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care au prezentat rapoartele statistice trimestriale Biroului Național de Statistică pentru trimestrul I și trimestrul II al anului 2022.

Notă. La studierea rezultatelor monitoringului financiar al întreprinderilor de stat, urmează a se ține cont de faptul că, unele din întreprinderile de stat nu au fost supuse monitorizării financiare pentru rezultatele semestrului I al anului 2022. În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări, a costurilor și cheltuielilor și a profitului (pierderilor) va fi analizată luînd în calcul baza comparabilă a entităților, ce nu include, la totalul generalizat al indicatorilor, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat, care în perioada similară a anului 2021, nu au prezentat Biroului Național de Statistică raportul „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entităților” Î.S. Întreprinderea Experimentală Chimică „Izomer”și Î.S. Teatrul Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creanga”, pentru trimestrul I și/sau pentru trimestrul II).

Concomitent, se evidențiază că, pentru perioada de analiză a semestrului I, 2022, „IT-Cafe” S.R.L. nu a fost supusă monitoringului financiar, întrucât nu a prezentat raportul statistic prenotat pentru trimestrul I și trimestrul II, 2022, motiv pentru care nu poate fi apreciată la justa valoare activitatea acestei entități pentru perioada menționată.

Astfel, Ministerul Finanțelor a efectuat monitoringul financiar pentru a obține o imagine pertinentă a situației economico-financiare a entităților cu capital de stat, reflectată în nivelul profitabilității, eficienței și riscului.

Mărimea veniturilor, dinamica veniturilor din vânzări

Conform datelor cumulative ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entității”, se atestă că **întreprinderile de stat** au înregistrat în semestrul I al anului 2022 venituri totale în cuantum de 2058,6 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vânzări – 1996,1 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională – 62,5 mil. lei.

Potrivit bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de întreprinderile de stat este cu 456,6 mil. lei mai mare față de semestrul I al anului 2021 (anexa 2.1). Majorarea respectivă a fost generată în mare parte de majorarea, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări la 33 întreprinderi de stat.

În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 60 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au majorat cu 532,9 mil. lei, iar la 35 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 76,3 mil. lei (inclusiv 5 întreprinderi (Î.S. Uzina Experimentală „ASELTEH”, Î.S. Revista „Curier Medical”, Î.S. „Stația de Stat pentru Incercarea Mașinilor”, Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Stăuceni” și Î.S. „Centrul de Elaborări Economice și de Producție”) care în semestrul I al anului 2022 nu au înregistrat venituri din vânzări), cele mai considerabile micșorări fiind reflectate în tabelul 2.1.

Alte 4 întreprinderi de stat (Î.S. „Moldtranselectro”, Î.S. „Litoral”, Î.S. „Bacul Molovata” și Întreprinderea agricolă de stat „Serele din Chișinău”) nu înregistrează venituri din vânzări în semestrul I al anilor 2021-2022.

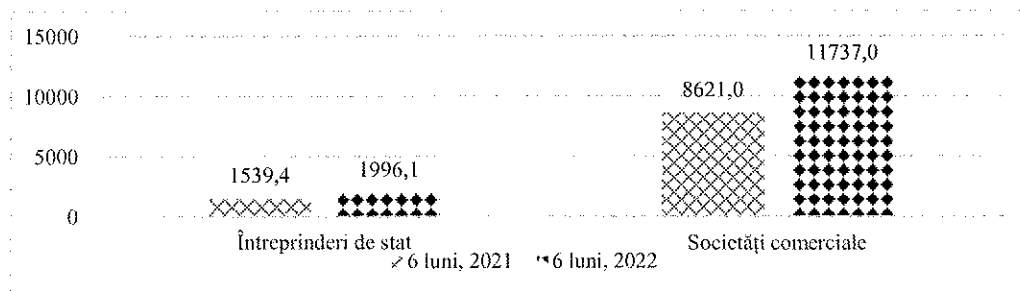

Figura 2.1. Evoluția în dinamică a veniturilor din vânzări, a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2021-2022, mil. lei

De asemenea, se remarcă că în semestrul I al anului 2022 **societățile comerciale** au înregistrat venituri totale în sumă de 11876,5 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vânzări – 11737,0 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională – 139,5 mil. lei.

Potrivit bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de societățile comerciale s-a majorat cu 3116,0 mil. lei față de semestrul I, 2021 (anexa 2.2). Majorarea respectivă s-a datorat în mod special creșterii, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări la 15 societăți comerciale. Totodată, diminuarea cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări a fost înregistrată la 8 societăți comerciale. Cele mai considerabile diminuări ale veniturilor din vânzări înregistrate sunt reflectate în tabelul 2.1.

Din numărul total al societăților comerciale, la 20 societăți comerciale veniturile din vânzări s-au majorat cu 4317,5 mil. lei, iar la 8 societăți, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 1201,5 mil. lei. Totodată, se menționează că 2 societăți comerciale S.R.L. „Arena Națională” și S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” nu au înregistrat

venituri din vânzări în semestrul I, anii 2021-2022.

Tabelul 2.1

Întreprinderile de stat și societățile comerciale cu cele mai mari micșorări ale veniturilor din vânzări, în perioada semestrului I al anului 2022 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Micșorarea față de semestrul I, 2021
1.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	15,7
2.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	15,3
3.	Î.S. „Radiocomunicații”	8,9
4.	Î.S. „pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa”	8,7
5.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	3,9
6.	Î.S. „Combinatul Poligrafic”	3,2
7.	Î.S. „Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	2,7
8.	Î.S. „Rezervația Naturală „Plaiul Fagului”	2,7
9.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	2,7
10.	Î.S. „pentru Silvicultură din „Călărași”	2
1.	S.A. „Metalferos”	1158,5
2.	S.A. „Moldtelecom”	11,4
3.	S.A. „Drumuri Criuleni”	9,8
4.	S.A. „RED Nord”	7,8
5.	S.A. „Drumuri Cahul”	6,5
6.	S.A. „Cartuș”	3,6
7.	S.A. „Drumuri Edineț”	2,1
8.	S.A. „RĂUT”	1,8

Micșorarea veniturilor din vânzări, la entități, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă un risc fiscal pentru bugetul public național.

Totodată, din numărul total al întreprinderilor de stat, 33 întreprinderi de stat au înregistrat în semestrul I, 2022, *majorări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 milion lei*, comparativ cu semestrul I, 2021, dintre acestea evidențiindu-se: Î.S. „Calea Ferată din Moldova” (cu 331,0 mil. lei), Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” (cu 76,5 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud” (cu 12,8 mil. lei), Î.S. „Poșta Moldovei” (cu 9,0 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Tighina” (cu 6,4 mil. lei), Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” (cu 6,3 mil. lei), Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” (cu 6,2 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „din Șoldănești” (cu 6,0 mil. lei), Î.S. „pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” (cu 5,8 mil. lei), și Î.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” (cu 5,1 mil. lei).

Din numărul societăților comerciale monitorizate, majorarea veniturilor din vânzări cu peste 1,0 mil. lei comparativ cu semestrul I, 2021, s-a înregistrat la 15 societăți, din care la S.A. „Loteria Națională a Moldovei” veniturile din vânzări s-au majorat cu 1723,9 mil. lei, la S.A. „Termoelectrica” cu 1287,2 mil. lei, la S.A. „EnergoCom” cu 919,1 mil. lei, la S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” cu 181,0 mil. lei, la S.A. „CET Nord” cu 103,0 mil. lei, la S.A. „Franzeluța” cu 38,5 mil. lei, la S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” cu 20,0 mil. lei, la S.A. „Drumuri Ialoveni” cu 13,0 mil. lei și la S.A. „SanfarmPrim” cu 8,1 mil. lei.

În tabelul de mai jos, a fost reflectată dinamica veniturilor din vânzări obținute pentru semestrul I în perioada anilor 2017-2022, de către entitățile cu capital de stat.

Tabelul 2.2

Analiza dinamicii veniturilor din vânzări la unele întreprinderi de stat și societăți comerciale, pentru semestrul I, anii 2017-2022 (mil. lei)

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Semestrul I, 2017	Semestrul I, 2018	Semestrul I, 2019	Semestrul I, 2020	Semestrul I, 2021	Semestrul I, 2022
1.	Î.S. „Moldelectrica”	287,9	297,1	301,7	287,6	313,6	315,9
2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	36,1	153,8	159,2	157,6	178,3	254,8
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	467,2	435,4	498,0	344,7	220,3	551,3
4.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	21,6	28,1	27,2	26,5	30,4	15,2
5.	Î.S. „Poșta Moldovei”	192,0	201,8	251,8	194,2	209,0	218,0
6.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	15,3	18,0	20,6	8,5	13,6	12,2
7.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	2,5	1,7	1,7	1,8	5,9	12,1
1.	S.A. „Moldtelecom”	894,4	853,2	835,4	794,1	813,9	802,5
2.	S.A. „Termoelectrica”	1441,2	1562,5	1508,1	1327,4	1544,9	2832,1
3.	S.A. „Red Nord”	-*	334,0	378,1	337,0	371,7	363,9
4.	S.A. „CET-Nord”	136,4	181,8	158,0	190,7	224,0	327,0
5.	S.A. „Combinatul de vinuri „Cricova”	73,1	92,8	94,9	64,7	86,8	106,8
6.	S.A. „Metalferos”	565,5	693,1	702,6	479,5	1340,5	182,0
7.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	1,8	1,6	343,8	203,7	1385,3	3109,2

*cifrele nu au fost menționate întrucât reflectă activitatea S.A. „Red Nord” de pînă la absorbția S.A. „Red Nord-Vest” și nu sunt comparative cu perioada 2018-2020.

Structura veniturilor din vânzări

În structura veniturilor din vânzări înregistrate de către **întreprinderile de stat** supuse analizei în semestrul I, 2022, ponderea majoritară (68,0% sau 1358,3 mil. lei) a revenit veniturilor obținute din prestarea serviciilor (figura 2.2). *Valoarea totală a veniturilor din prestarea serviciilor include venituri încasate din serviciile prestate populației – 126,4 mil. lei și venituri prestate întreprinderilor – 1231,9 mil. lei. Î.S.Rezervatia Naturala "Padurea Domneasca"*

Totodată, veniturile întreprinderilor încasate din vânzarea produselor dețin ponderea de 27,8% sau 554,7 mil. lei, iar veniturile din contracte de leasing operațional și financiar (arenda și locațiune) au constituit 1,7% sau 33,9 mil. lei. De asemenea, din vânzarea mărfurilor s-au încasat venituri în mărime de 47,4 mil. lei (2,4%), fiind constituite din venituri din vânzarea mărfurilor cu amănuntul (15,9 mil. lei) și venituri din vânzarea mărfurilor cu ridicata (31,5 mil. lei).

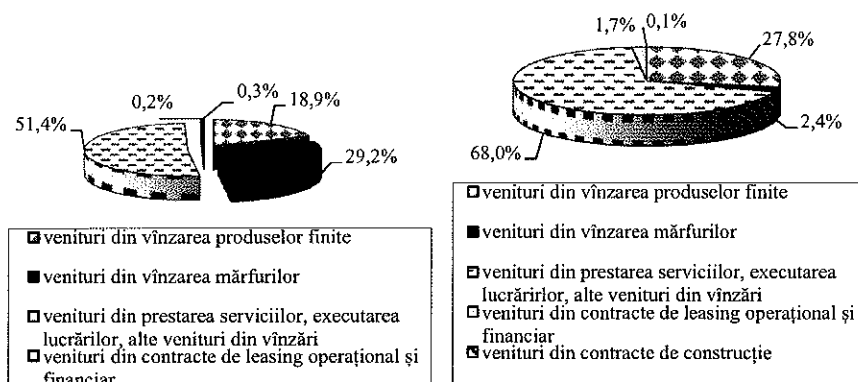

Figura 2.2. Structura veniturilor din vânzări ale întreprinderilor de stat, în sem. I, 2022

Figura 2.3. Structura veniturilor din vânzări ale societăților comerciale, în sem. I, 2022

În conformitate cu datele din figura 2.3, se menționează că ponderea majoritară în

totalul veniturilor din vânzări în semestrul I, 2022 ale **societăților comerciale** este deținută de veniturile din prestarea serviciilor – 51,4% (sau 6036,4 mil. lei). Din valoarea totală a veniturilor din prestarea serviciilor, 1878,3 mil. lei reprezintă veniturile din serviciile prestate întreprinderilor, iar 4158,1 mil. lei - reprezintă veniturile din serviciile prestate populației.

Veniturile societăților comerciale din vânzarea produselor finite dețin 18,9% din total venituri din vânzări (sau 2213,7 mil. lei), iar cota veniturilor din vânzarea mărfurilor constituie 29,2% (sau 3432,3 mil. lei). Din volumul total al acestora, veniturile din vânzarea mărfurilor cu amănuntul constituie 1173,4 mil. lei, iar din vânzarea mărfurilor cu ridicata – 2258,9 mil. lei.

Veniturile societăților comerciale din contractele de construcții alcătuiesc 30,7 mil. lei sau 0,3% în totalul veniturilor din vânzări, iar veniturile din contractele de leasing operațional și financiar (arendă, locațiune) – 23,9 mil. lei sau 0,2 la sută.

Analizând în detaliu *structura veniturilor întreprinderilor de stat din prestarea serviciilor în semestrul I, 2022*, se constată că majoritatea veniturilor (59,8%) sunt constituite din venituri din prestarea serviciilor de transport și depozitare (tabelul 2.3). Veniturile din prestarea serviciilor de producție și furnizare a energiei electrice și termice, gaze, apă caldă și aer condiționat dețin 23,3% în structură, celelalte activități înregistrând ponderi minoritare în totalul veniturilor din prestarea serviciilor.

Tabelul 2.3

Structura veniturilor întreprinderilor de stat din prestarea serviciilor, în semestrul I al anului 2022

Nr.	Componente	Valoarea (mil. lei)	Pondere (%)
1.	Agricultură, silvicultură și pescuit	1,7	0,1
2.	Industria prelucrătoare	0,7	0,1
3.	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	316,1	23,3
4.	Construcții	7,2	0,5
5.	Transport și depozitare	811,8	59,8
6.	Activități de cazare și alimentație publică	8,3	0,6
7.	Informații și comunicații	23,6	1,7
8.	Activități financiare și asigurări	0,2	0,02
9.	Tranzacții imobiliare	8,2	0,6
10.	Activități profesionale, științifice și tehnice	41,8	3,08
11.	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	83,5	6,1
12.	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	14,4	1,1
13.	Învățământ	18,7	1,4
14.	Sănătate și asistență socială	12,0	0,9
15.	Artă, activități de recreere și de agrement	8,6	0,6
16.	Alte activități de servicii	1,6	0,1
	Total	1358,4	100

Potrivit datelor prezentate în tabelul 2.4, se constată că, în *structura veniturilor societăților comerciale din prestarea serviciilor*, în semestrul I, 2022, predomină veniturile din prestarea serviciilor de artă, activități de recreere și de agrement – 51,54% la sută, urmată de ponderea veniturilor din prestarea serviciilor de producere și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 31,9 la sută.

O pondere semnificativă este deținută, de asemenea, de veniturile din prestarea serviciilor de informații și comunicații – 13,1%, urmată de ponderea veniturilor din prestarea serviciilor în construcții – 3,2%. Celelalte tipuri de activități înregistrează ponderi minoritare în structura veniturilor din prestarea serviciilor.

Tabelul 2.4

Structura veniturilor societăților comerciale din prestarea serviciilor, în semestrul I al anului 2022

Nr.	Componente	Valoarea (mil. lei)	Ponderea (%)
1.	Industria prelucrătoare	1,2	0,02
2.	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1926,7	31,9
3.	Construcții	192,1	3,2
4.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	0,2	-
5.	Transport și depozitare	0,5	0,01
6.	Activități de cazare și alimentație publică	0,9	0,02
7.	Informații și comunicații	791,2	13,1
8.	Tranzacții imobiliare	8,8	0,15
9.	Activități profesionale, științifice și tehnice	3,3	0,05
10.	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,4	0,01
11.	Artă, activități de recreere și de agrement	3111,1	51,54
	Total	6036,4	100

Pe lângă acestea, în perioada de raportare, 22 întreprinderi de stat (Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Poșta Moldovei”, Î.S. „Combinatul Poligrafic”, Î.S. „Editura de Imprimare „Statistica”, Î.S. „Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”, Î.S. „Centrul de Medicină al Aviației Civile a RM”, Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate „Mileștii Mici”) au suportat un cost de procurare pentru mărfurile vândute în mărime de 13,9 mil. lei, iar 10 societăți comerciale (S.A. „Franzețuța”, S.A. „SanfarmPrim”, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „Cartuș”, S.A. „EnergoCom”, S.A. „Drumuri Soroca”, S.A. „Drumuri Criuleni”) au suportat un cost de procurare al acestora în mărime de 1526,0 mil. lei.

Mărimea, dinamica și structura costurilor și cheltuielilor

În activitatea de gestiune și control a agentului economic, analiza costurilor și cheltuielilor este importantă, în contextul în care, aceasta reflectă modul în care sunt utilizate resursele materiale, umane, financiare de care dispune entitatea, precum și impactul alocării acestora asupra performanțelor ei.

Prin urmare, conform datelor cumulate ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entității”, se atestă că *întreprinderile de stat* aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 6 luni, 2022 în sumă de 1956,1 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este cu 348,4 mil. lei mai mare comparativ cu semestrul I, 2021 (anexa 2.1).

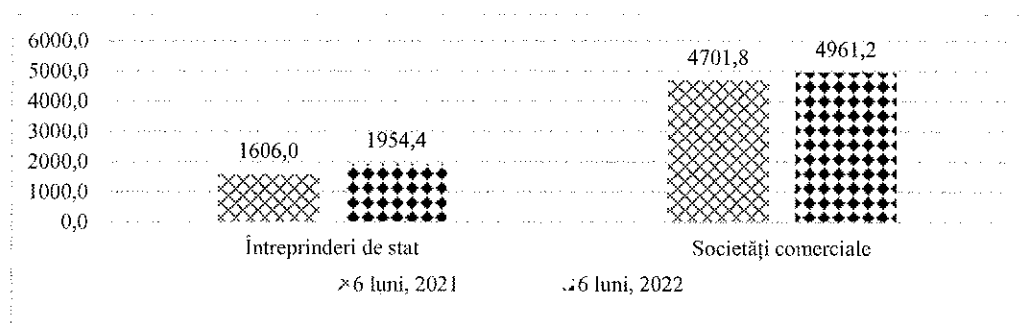

Figura 2.4. Evoluția în dinamică a costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2021-2022, conform bazei comparabile, mil. lei

De asemenea, se constată că, *societățile comerciale* supuse monitoringului financiar aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în semestrul I al anului

2022 în sumă de 4961,2 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de *societățile comerciale* s-a majorat cu 259,4 mil. lei față de semestrul I al anului 2021 (anexa 2.2).

Astfel, în structura costurilor și cheltuielilor *întreprinderilor de stat* înregistrate în semestrul I, 2022, ponderea majoritară (51,5% - 1007,3 mil. lei) a revenit cheltuielilor cu personalul, acestea incluzând și contribuțiile privind asigurările sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală.

O altă pondere semnificativă (30,5% - 596,6 mil. lei) a revenit costurilor și cheltuielilor materiale, din care cheltuielile privind materiile prime, materialele, semifabricatele cumpărate și piesele de schimb au înregistrat 195,8 mil. lei, iar costurile și cheltuielile aferente combustibilului – 161,2 mil. lei (figura 2.5).

Totodată, amortizarea și deprecierea activelor imobilizate a constituit 9,6% (187,0 mil. lei) din total costuri și cheltuieli ale *întreprinderilor de stat*, iar ponderea altor costuri și cheltuieli operaționale în total costuri și cheltuieli reprezintă 3,9% (76,5 mil. lei). Din valoarea cheltuielilor menționate, costurile și cheltuielile aferente leasingului operațional și financiar (arendei și locațiunii) constituie 6,3 mil. lei, iar costurile îndatorării constituie – 3,3 mil. lei.

Concomitent, în perioada analizată, *întreprinderile de stat* au suportat costuri și cheltuieli aferente serviciilor (lucrărilor) prestate (executate) de terți în cadrul activității operaționale în mărime de 87,0 mil. lei (4,5% din total costuri și cheltuieli), din care 8,3 mil. lei reprezintă costuri și cheltuieli pentru serviciile de transport, 7,8 mil. lei pentru cele de comunicații și 7,0 mii lei pentru prelucrarea materiei prime proprii.

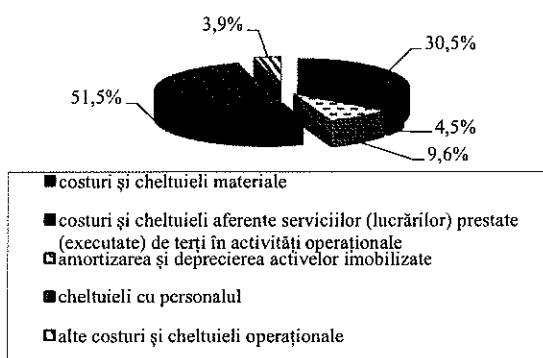

Figura 2.5. Structura costurilor și cheltuielilor *întreprinderilor de stat*, în sem. I, 2022

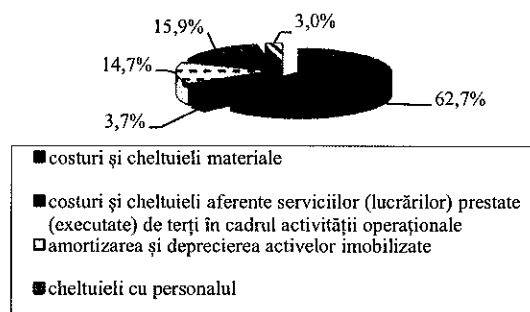

Figura 2.6. Structura costurilor și cheltuielilor *societăților comerciale*, în sem. I, 2022

În structura costurilor și cheltuielilor *societăților comerciale* aferente semestrului I al anului curent, 62,7% (sau 3111,1 mil. lei) revin costurilor și cheltuielilor materiale (figura 2.6). Din valoarea totală a acestora, pentru procurarea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor cumpărate și pieselor de schimb utilizate s-au cheltuit 2668,7 mil. lei, iar pentru combustibil 331,3 mil. lei.

O pondere semnificativă 15,9% (sau 788,7 mil. lei) a revenit remunerării muncii (inclusiv contribuțiile asigurărilor sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală). Amortizarea și deprecierea activelor imobilizate a constituit 14,7% (sau 726,1 mil. lei) din total costuri și cheltuieli ale *societăților comerciale*, iar serviciile prestate de terți au generat costuri și cheltuieli în proporție de 3,7% (sau 184,7 mil. lei). Din volumul cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, pentru serviciile de transport s-au cheltuit

29,1 mil. lei, pentru serviciile de comunicații 16,5 mil. lei.

Ponderea altor costuri și cheltuieli operaționale înregistrate de societățile comerciale a constituit 3,0% din total costuri și cheltuieli (sau 150,6 mil. lei, din care costurile și cheltuielile privind leasingul operațional (arendă/locățione) au constituit 19,4 mil. lei, iar costurile îndatorării (dobânzile calculate atribuite la cheltuieli) – 14,1 mil. lei).

Mărimea, dinamica profitului (pierderilor)

În semestrul I, 2022, *întreprinderile de stat* au obținut, per total profit net în mărime de 73,8 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, întreprinderile de stat au obținut, în semestrul I, 2022 profit net în mărime de 73,4 mil. lei, în timp ce în semestrul I, 2021, acestea au generat pierderi în mărime de 11,0 mil. lei. **Cel mai considerabil profit** a fost obținut de Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”, Î.S. pentru Silvicultură „Tighina”, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Î.S. „Moldelectrica”, Î.S. Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”. **Cele mai mari pierderi** au înregistrat Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. „Direcția Nodului Hidroenergetic Costești-Stînca”, Î.S. „Poșta Moldovei”, Î.S. „Combinatul Poligrafic” și Î.S. „Organizația Concertistica și de Impresariat „Moldova-Concert” .

Tabelul 2.5

Întreprinderile de stat cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi înregistrate în semestrul I al anului 2022 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2021, mil. lei	Semestrul I, 2022, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
	Profit:			
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	-100,3	61,0	+161,3
2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	38,2	35,9	-2,3
3.	Î.S. pentru Silvicultură „Tighina”	1,5	5,3	+3,8
4.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	0,6	4,7	+4,1
5.	Î.S. Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”	4,2	3,8	-0,4
6.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	3,8	3,4	-0,4
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Edineț”	3,5	3,6	+0,1
8.	Î.S. pentru Silvicultură „Șoldănești”	0,2	3,6	+3,4
9.	Î.S. „Moldelectrica”	26,3	3,0	-23,3
	Pierderi:			
1.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA”	+1,4	-33,5	-34,9
2.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	-5,3	-14,4	+9,1
3.	Î.S. „Poșta Moldovei”	-7,3	-9,6	-2,3
4.	Î.S. „Combinatul Poligrafic”	-3,2	-7,0	-3,8
5.	Î.S. „Organizația Concertistica și de Impresariat „Moldova-Concert”	-2,2	-6,0	-3,8
6.	Î.S. „Radiocomunicații”	3,2	-4,5	-7,7
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Călărăși”	-0,2	-3,0	-2,8
8.	Î.S. pentru Silvicultură „Orhei”	-0,3	-3,2	-2,9
9.	Î.S. „Direcția Nodul Hidroenergetic Costești-Stînca”	-2,7	-2,1	-0,6

Societățile comerciale, în semestrul I al anului 2022, au obținut per total profit net în mărime de 513,6 mil. lei sau cu 86,0 mil. lei mai puțin față de semestrul I, 2021.

Potrivit bazei comparabile, societățile comerciale au obținut, în semestrul I, 2022 profit net în mărime de 513,6 mil. lei sau cu 86,4 mil. lei mai puțin față de semestrul I, 2021. **Cel mai mare profit** obținut în perioada respectivă se înregistrează la S.A. „Termoelectrica”, S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, Ș.A. „EnergoCom”, S.A. „RED-Nord”, S.A. „Barza

Albă” și S.A. „Metalferos”.

Cele mai considerabile pierderi au fost generate de S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „CET -Nord”, S.A. „Drumuri Criuleni”, S.A. „Drumuri Ialoveni”, S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” și S.A. „Cartuș”.

Tabelul 2.6

Societățile comerciale cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi obținute în semestrul I al anului 2022 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2021, mil. lei	Semestrul I, 2022, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
Profit:				
1.	S.A. „Termoelectrica”	328,0	389,7	+61,7
2.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	33,6	85,0	+51,4
3.	S.A. „Moldtelecom”	94,6	70,1	-24,5
4.	S.A. „Red-Nord”	50,8	54,9	+4,1
5.	S.A. „Metalfaros”	53,9	8,2	-45,7
6.	S.A. „EnergoCom”	0,4	5,4	+5,0
7.	S.A. „Barza Albă”	1,5	3,4	+1,9
Pierderi:				
1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	-2,1	-80,9	-78,8
2.	S.A. „Cet-Nord”	+53,4	-7,8	-61,2
3.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	-1,0	-4,1	-3,1
4.	S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat”	-2,3	-3,3	-1,0
5.	S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”	-2,4	-2,8	-0,4
6.	S.A. „Drumuri Criuleni”	+1,7	-2,3	-4,0
7.	S.A. „Drumuri Soroca”	-3,6	-1,4	+2,2

Mărimea, dinamica și structura stocurilor

Luând în considerare că, una din dovezile politicii comerciale eficiente reprezintă situația stocurilor existente în cadrul entității, se consideră oportună efectuarea unei analize privind structura și dinamica acestora.

Prin urmare, se constată că *la situația din 30.06.2022, întreprinderile de stat dețineau stocuri în mărime de 1007,6 mil. lei*, fiind cu 2,0 mil. lei mai puțin față de începutul anului 2022. Stocurile de mărfuri au fost înregistrate în valoarea de 282,6 mil. lei, iar produsele în valoarea de 128,0 mil. lei. Totodată, la situația din 30.06.2022 a fost înregistrată micșorarea materialelor (cu 3,8 mil. lei) și majorare a produselor (cu 16,6 mil. lei).

De altfel, *la situația din 30 iunie 2022, în contabilitatea societăților comerciale au fost înregistrate stocuri în sumă de 1118,5 mil. lei*, fiind cu 136,9 mil. lei mai mari față de începutul anului de gestiune.

La finele perioadei analizate, stocurile de produse au fost înregistrate în valoare de 244,5 mil. lei, iar a mărfurilor în valoarea de 82,3 mil. lei. Totodată, la situația din 30.06.2022 a fost înregistrată majorarea stocurilor a produselor cu 21,4 mil. lei și a materialelor (cu 5,9 mil. lei).

III. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată în condițiile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat

În conformitate cu alineatul (5), art. 12 din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Ministerul Finanțelor

generalizează și monitorizează datele cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

Astfel, în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, a fost generalizată informația privind împrumuturile interne și externe ale agenților economici monitorizați, care sunt contractate pe un termen de un an și mai mare.

Prin urmare, se menționează că la situația din 30.06.2022 potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, întreprinderile de stat și societățile comerciale monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 606,2 mil. lei, din care 2,0 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate, și anume: întreprinderile de stat – 93,7 mil. lei, iar societățile comerciale – 512,5 mil. lei, din care 2,0 mil. lei reprezintă stocul de arierate. Datoriile sunt prezentate în următorul tabel:

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.06.2021, mil.lei	Sold la 30.06.2022, mil.lei	Abaterea, +/- mil.lei	Stoc de arierate la 30.06.2021, mil.lei
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	121,6	92,0	-29,6	-
2.	Î.S. Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom”	-	1,3	+1,3	-
3.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	0,2	-	-0,2	-
4.	Î.S. „Rusca”	0,02	0,4	+0,38	-
5.	S.A. „Moldtelecom”	406,9	367,3	-39,6	-
6.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	151,7	138,3	-13,4	2,0
7.	S.A. „Drumuri Cimișlia”	-	3,3	+3,3	-
8.	S.A. „Cartuș”	2,5	-	-2,5	-
9.	S.A. „Sanfarm Prim”	0,8	-	-0,8	-
10.	S.A. „Drumuri Edineț”	0,2	-	-0,2	-
11.	S.A. „Drumuri Căușeni”	-	0,4	+0,4	-
12.	S.A. „Barza Albă”	-	3,2	+3,2	-
TOTAL:		683,92	606,2	-77,72	2,0

După cum se observă din datele tabelului de mai sus, cele mai mari împrumuturi interne s-au înregistrat la S.A. „Moldtelecom” – 367,3 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 138,3 și Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 92,0 mil. lei.

Concomitent, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor externe*, la situația din 30.06.2022, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” înregistrează un sold al împrumuturilor externe în sumă de 3,3 mil. lei sau 0,2 mil. EURO.

Adițional, la situația din 30.06.2022 se atestă:

1. **datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor:**

• Î.S. „Moldtraselectro”, în mărime de 37,2 mil. lei și 1,62 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;

• Î.S. „Moldelectrica”, în mărime de 4,0 mil. dolari SUA și 28,8 mil. EURO;

• Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în mărime de 24,9 mil. EURO;

• S.A. „Termoelectrica”, în mărime de 31,4 mil. EURO;

• S.A. „CET-Nord”, în mărime de 4,8 mil. EURO.

TOTAL general: 1952,9 mil. lei împrumuturi recreditate, din care circa 37,2 mil. lei, 1,62 mil. dolari SUA reprezintă solduri cu termen expirat.

2. datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului Î.S. „Moldtransselectro”, în mărime de 16,5 mil. lei (0,863 mil. dolari SUA), ce reprezintă sold cu termen expirat.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

IV. Conexiunile întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu sistemul bugetar

Datorii privind impozitele și taxele

Potrivit datelor Serviciului Fiscal de Stat cu privire la obligațiile fiscale (calculate și restanțele admise), se constată că la situația din 30.06.2022, *întreprinderile de stat și societățile comerciale aveau înregistrate datorii privind impozitele și taxele față de bugetul public național* în mărime de 132,0 mil. lei inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat – 125,7 mil. lei și ale societăților comerciale – 6,3 mil. lei.

Din suma datoriilor întreprinderilor de stat, datoriile aferente plăților de bază au constituit 91,7 mil. lei, datoriile aferente penalităților – 31,8 mil. lei, iar datoriile privind amenzile – 2,2 mil. lei (tabelul 4.1).

Tabelul 4.1

Sinteza datoriilor întreprinderilor de stat față de bugetul public național, la situația din 30 iunie 2022

<i>Verigile sistemului bugetar:</i>	<i>Inclusiv:</i>			Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	amenzi	
Bugetul de stat	39,9	7,5	2,0	49,4
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	18,2	2,4	-	20,6
Bugetul asigurărilor sociale de stat	25,3	18,9	0,2	44,4
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	8,3	3,0	-	11,3
TOTAL	91,7	31,8	2,2	125,7

(mil. lei)

Cele mai mari datorii la situația din 30.06.2022, din suma totală a datoriilor întreprinderilor de stat, se înregistrează la:

- întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice (103,3 mil. lei, în special Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Stația de Stat pentru Incercarea Mașinilor”, Î.S. „Protecția plantelor”, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală „Petricani”, Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Criuleni”) etc;

- întreprinderile administrate de Administrația Națională a Penitenciarelor (14,1 mil. lei, în special Î.S. „Brănești”);

- întreprinderile administrate de Ministerul Apărării (6,7 mil. lei, în special Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”);

- întreprinderile administrate de Agenția „Moldsilva” (1,6 mil. lei, în special Î.S. pentru silvicultură „Nisporeni-Silva”, Î.S. pentru Silvicultură „Strășeni”);

În partea ce ține de societățile comerciale, se menționează că din valoarea totală a

datoriilor în sumă de 6,3 mil. lei, datoriile aferente plăților de bază au constituit 6,0 mil. lei, iar penalitățile - 0,3 mil. lei (tabelul 4.2). Din totalul datoriilor societăților comerciale, cele mai mari datorii au fost înregistrate de S.A. „Energocom” - 4,4 mil. lei, S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparar” - 0,8 mil. lei, S.A. „Drumuri Criuleni” - 0,4 mil. lei, S.A. „Răut” - 0,4 mil. lei și S.A. „Hotelul Chișinău” - 0,3 mil. lei.

Tabelul 4.2

Sinteza datoriilor societăților comerciale față de bugetul public național, la situația din 30 iunie 2022, (mil. lei)

Verigile sistemului bugetar:	Inclusiv:		Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	
Bugetul de stat	4,5	-	4,5
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	0,1	-	0,1
Bugetul asigurărilor sociale de stat	1,3	0,3	1,6
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	0,1	-	0,1
TOTAL	6,0	0,3	6,3

Achitări de impozite și taxe

Conform datelor Serviciului Fiscal de Stat cu privire la obligațiile fiscale (calculate și achitate), în semestrul I al anului gestionar, s-au înregistrat achitări de impozite și taxe în bugetul public național în cuantum total de 1883,4 mil. lei, acestea cuprinzând achitări efectuate de întreprinderile de stat în mărime de 1090,3 mil. lei și de către societățile comerciale 793,1 mil. lei.

Achitățile efectuate de întreprinderile de stat au fost distribuite după cum urmează: bugetul de stat – 307,8 mil. lei (28,2%); bugetele unităților administrativ-teritoriale – 111,2 mil. lei (10,2%); bugetul asigurărilor sociale de stat – 500,2 mil. lei (45,9%) și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 171,1 mil. lei (15,7%).

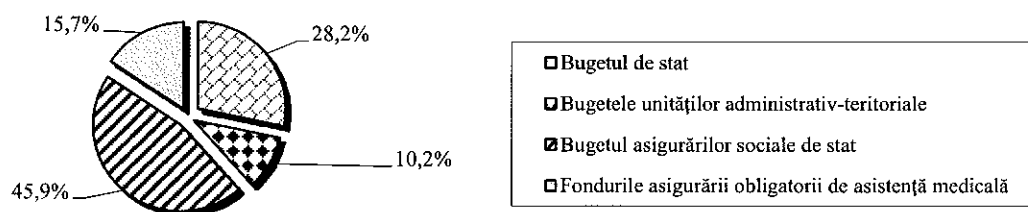

Figura 4.1. Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către întreprinderile de stat, pentru 6 luni ale anului 2022

Cu privire la achitățile societăților comerciale în bugetul public național, se menționează că acestea au fost transferate către bugetul de stat în mărime de 521,6 mil. lei (65,8%); bugetele unităților administrativ-teritoriale - 39,7 mil. lei (5,0%); bugetul asigurărilor sociale de stat - 169,6 mil. lei (21,4%) și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 62,2 mil. lei (7,8%).

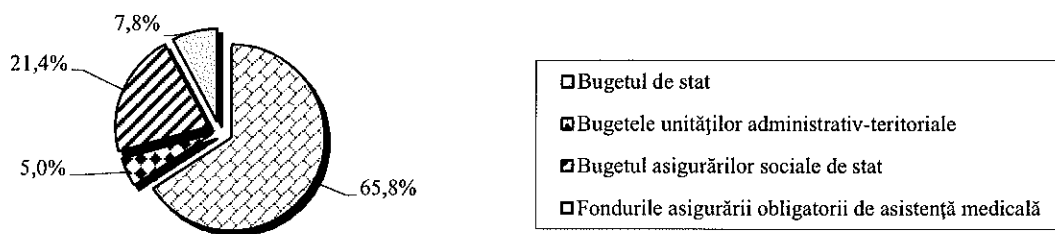

Figura 4.2. Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către societățile comerciale, pentru 6 luni ale anului 2022

Înlesniri și facilități fiscale

Conform legislației în vigoare, *entitățile beneficiază de înlesniri și facilități fiscale la principalele tipuri de impozite*. Astfel, în semestrul I al anului 2022, *întreprinderile de stat aveau înregistrate înlesniri și facilități fiscale la plata unor impozite și taxe în mărime de 6,6 mil. lei* la plata impozitului pe bunurile imobiliare, în conformitate cu prevederile art.282 - art.284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal, de care au beneficiat:

- Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” – 2,7 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „din Orhei” – 1,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „din Glodeni” – 1,1 mil. lei;
- Î.S.Rezervația Naturală „Pădurea Domnească”- 0,6 mil. lei;
- Î.S.„Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stinca”- 0,4 mil. lei.

Din numărul total al societăților comerciale, în semestrul I, 2022 societățile comerciale aveau înregistrate înlesniri și facilități fiscale la plata unor impozite și taxe în sumă totală de 161,5 mil. lei, din care:

- 1,0 mil. lei - la plata taxei pentru apă, în conformitate cu prevederile art. 306 al Codului Fiscal și prevederile Legii nr. 68/2005 pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal;
- 155,0 mil. lei - la plata taxei pentru folosirea subsolului, în conformitate cu prevederile art. 313 al Codului Fiscal și prevederile Legii nr. 68/2005 pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal;
- 5,5 mil. lei - la plata taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, acordate în conformitate cu prevederile art.343 al Codului Fiscal și prevederile Legii nr.317/2006 pentru punerea în aplicare a titlului IX al Codului Fiscal.

Suplimentar, în temeiul prevederilor art. 96, 103 și 104 ale Codului Fiscal, în perioada semestrului I, 2022, entitățile au efectuat *livrări de mărfuri și servicii scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA), livrări de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA și livrări la cota „0” a TVA.*

Valoarea livrărilor de mărfuri, servicii la cota redusă a TVA, în 6 luni ale anului 2022, de care au beneficiat:

- întreprinderile de stat, a constituit 154,9 mil. lei, cele mai semnificative revenind întreprinderilor administrate de Agenția „Moldsilva” – 143,4 mil. lei;
- societățile comerciale, a înregistrat 570,5 mil. lei, dintre care S.A. „Energocom” – 352,3 mil. lei, S.A. „Franzețuța” – 185,5 mil. lei și S.A. „Sanfarm Prim” – 29,4 mil. lei și S.A. „Moldtelecom” – 1,4 mil. lei.

Livrările de mărfuri și servicii scutite de TVA, efectuate în 6 luni ale anului 2022 de:

- întreprinderile de stat, constituie 299,5 mil. lei, cele mai semnificative livrări fiind înregistrate la întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice – 279,5 mil. lei (în mare parte Î.S. „Poșta Moldovei” – 213,1 mil. lei, Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” – 31,9 mil. lei, Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală” - 9,4 mil. lei și Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 7,9 mil. lei);

- societățile comerciale, constituie 134,9 mil. lei, cele mai considerabile livrări scutite fiind înregistrate de S.A. „Metalferos” – 128,2 mil. lei, S.A. „RED-NORD” – 2,3 mil. lei și S.A. „Moldtelecom” 1,3 mil. lei.

Totodată, în 6 luni, 2022, valoarea livrărilor de mărfuri și servicii la cota „0” a TVA efectuate de:

- întreprinderile de stat, constituie 743,6 mil. lei, cele mai mari livrări fiind înregistrate de întreprinderile de stat administrate de Agenția Proprietății Publice – 735,3 mil. lei (în special Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 458,1 mil. lei, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – 205,8 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – 41,4 mil. lei, Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” – 11,6 mil. lei și Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești” – 9,4 mil. lei);

- societățile comerciale, constituie 3356,8 mil. lei, cele mai semnificative livrări au fost înregistrate de S.A. „Termoelectrica” – 1802,3 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 616,9 mil. lei, S.A. „EnergoCom” – 573,1 mil. lei, S.A. „CET-Nord” – 203,9 mil. lei, S.A. „Metalferos” – 54,0 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova” – 51,2 mil. lei, S.A. „Franzeluța” - 45,4 mil. lei și S.A. „Barza Albă” – 9,5 mil. lei.

Dividende, defalcări încasate

Potrivit rectificărilor la Legea bugetului de stat pe anul 2022 nr.205/2021, adoptate prin Legea nr.260/2022, pentru rezultatele obținute în anul 2021, entitățile urmau să transfere în anul 2022 defalcări și dividende în bugetul de stat în sumă de 49,95 mil. lei și respectiv, 96,6 mil. lei (total - 146,55 mil. lei).

Conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în anul 2021, întreprinderile de stat au transferat, la situația din 28.10.2022, la bugetul de stat defalcări în mărime de 51,45 mil. lei (rata îndeplinirii fiind de 103,0%), iar societățile pe acțiuni au transferat dividende în mărime de 131,0 mil. lei (rata îndeplinirii fiind de 135,7%).

Cele mai mari defalcări/ dividende din profitul net obținut în anul 2021 au fost transferate de către:

defalcări:

Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești” – 18,6 mil. lei;

Î.S. „Moldelectrica” – 13,7 mil. lei;

Î.S. „Stațiunea Tehnico Experimentală Criuleni” – 1,8 mil. lei;

Î.S. „pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” – 1,5 mil. lei;

Î.S. „Întreprinderea pentru Silvicultura din „Călărași” – 1,3 mil. lei;

Î.S. SilvoCinegetica „ISC-Straseni” – 1,1 mil. lei;

Î.S. „Direcția servicii pentru Corpul Diplomatic” – 1,0 mil. lei;

Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului” - 0,8 mil. lei;

Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” - 0,8 mil. lei;

Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”- 0,8 mil. lei.

dividende:

S.A. „Loteria Nationala a Moldovei” – 52,8 mil. lei;

S.A. „Moldtelecom” – 29,2 mil. lei;

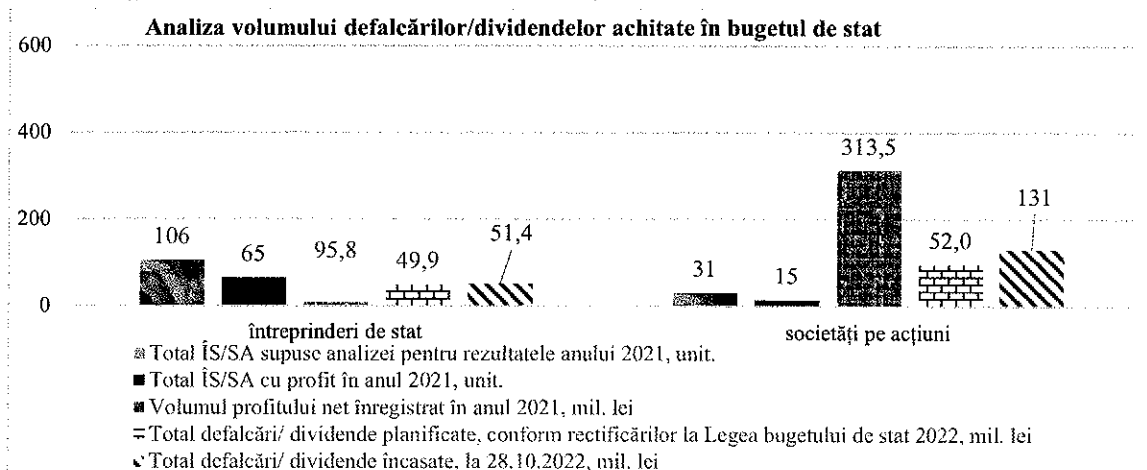
S.A. „Red-Nord” – 25,6 mil. lei;

S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” – 11,6 mil. lei;

S.A. „Energocom” – 4,7 mil. lei;

S.A. „Barza Albă”-3,1 mil. lei;

S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 2,3 mil. lei.

Venituri din privatizare

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2021 nr.258/2020, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat din privatizarea proprietății publice de stat, în mărime de **200,0 mil. lei**. Conform datelor Trezoreriei de stat, la situația din 31 decembrie 2021, în bugetul de stat au fost încasate mijloace bănești în rezultatul privatizării proprietății statului în sumă totală de **137,6 mil. lei**, rata îndeplinirii sumei prognozate fiind de 68,8%. Suplimentar comunicăm că, în conformitate cu Legea bugetului de stat pe anul 2021, la efectuarea tranzacțiilor cu bunuri proprietate publică, inclusiv acțiuni, în procesul de privatizare se percepe impozit privat în quantum de 1% din valoarea de achiziție a bunurilor proprietate publică supuse privatizării. Astfel, remarcăm că, în rezultatul privatizării bunurilor proprietate publică supuse privatizării, inclusiv din valoarea acțiunilor privatizate, cumpărătorii au achitat în bugetul de stat impozitul privat în mărime de **0,7 mil. lei**.

Totodată, potrivit rectificărilor la Legea bugetului de stat pe anul 2022 nr.260/2022, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat din privatizarea proprietății publice de stat, în mărime de 500,0 mil. lei. Conform datelor Trezoreriei de stat, la situația din 28.10.2022 în bugetul de stat au fost încasate mijloace bănești în rezultatul privatizării proprietății statului în sumă totală de 0,5 mil. lei (cu excepția vânzării pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică), care reprezintă mijloacele financiare obținute în rezultatul privatizării obiectelor nefinalizate, complexelor de bunuri, bunurilor imobile și mobile, încăperilor nelocuibile. Rata îndeplinirii sumei prognozate fiind de numai 0,1 la sută. Astfel, la situația din 28.10.2021, în bugetul de stat, în rezultatul privatizării proprietății de stat, a fost încasat impozit privat în mărime de 9,5 mii lei.

V. Auditul extern și inspectarea financiară

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, se menționează că în semestrul I al anului 2022, Inspekția Financiară a efectuat:

- 6 *inspectări tematice la întreprinderile de stat;*
- 3 *inspectări complexe la întreprinderile de stat;*
- 12 *inspectări complexe la societățile comerciale cu cota statului (anexa nr.3.1).*

În cadrul inspectărilor financiare au fost depistate iregularități și încălcări ale legislației în vigoare din domeniul financiar-contabil, precum și în domeniul retribuirii muncii. Dintre cele mai frecvente încălcări se remarcă:

- atribuirea unor cheltuieli și costuri la cheltuieli ordinare și necesare a întreprinderii, care nu țin de activitatea de antreprenariat, ce duc la micșorarea profitului și diminuarea defalcărilor în bugetul de stat (cheltuieli legate de amortizarea și de întreținerea mijloacelor de transport, cheltuieli legate de salarizare, admiterea cheltuielilor neregulamentare legate de sponsorizări și donații);

- completarea neregulamentară a foilor de parcurs la mijloacele de transport;
- admiterea lipsurilor bunurilor materiale, precum și neînregistrarea în evidența contabilă a patrimoniului public;

- admiterea creanțelor cu termenul de prescripție expirat și nerecuperarea acestora în termenul stabilit de Codul Civil;

- neefectuarea la finele anului a inventarierii datoriilor și creanțelor, neasigurând astfel confirmarea veridicității datelor contabile și situațiilor financiare;

- ratarea veniturilor în urma neîncheierii contractelor pentru darea în arendă/locățiune a patrimoniului public sau încheierii contractelor la prețuri diminuate comparativ cu cuantumul minim stabilit; încheierea acordurilor adiționale privind prelungirea termenelor de locățiune a unor suprafețe ale activelor neutilizate, fără acordul prealabil al fondatorului;

- casarea bunurilor uzate raportate la mijloace fixe, în lipsa autorizației de casare din partea fondatorului;

- lipsa regulamentelor interne privind modalitatea de organizare și desfășurare a achizițiilor de bunuri, materiale și servicii etc.

Despre acțiunile întreprinse întru înlăturarea încălcărilor depistate, entitățile urmează să informeze în scris Inspekția Financiară, în termenii prescriși în actele de control, cu prezentarea documentelor confirmative. De asemenea, rezultatele inspectărilor financiare sunt remise fondatorului/acționarului majoritar corespunzător al entității economice cu capital de stat, pentru întreprinderea măsurilor convenite conform competenței.

De asemenea, se comunică că art. 11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (în continuare Legii nr.246/2017) prevede că *situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat sunt supuse auditului extern obligatoriu, iar situațiile financiare anuale ale întreprinderilor municipale sunt supuse auditului extern obligatoriu în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu legislația contabilă, precum și art.88 alin.(1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (în continuare Legii nr.1134/1997) care prevede că *auditul obligatoriu al situațiilor financiare**

anuale se efectuează la entitatea de interes public și la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

În această ordine de idei, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2021, în temeiul art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 și art. 88 alin. (1) din Legea nr.1134/1997, urmau a fi supuse 117 întreprinderi de stat și 32 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat care au fost supuse monitoringului economico-financiar pentru anul 2020 efectuat de către Ministerul Finanțelor.

În același timp, conform art.3 alin.(1) al Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017 (în continuare Legii nr.287/2017), întreprinderea de stat sau societatea pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social care este entitate mare, face parte din categoria *entităților de interes public*.

La rândul său, potrivit prevederilor art.4 alin.(4) al Legii nr.287/2017, entitatea mare este entitatea care, la data raportării, depășește limitele a două dintre următoarele criterii:

- a) totalul activelor – 318000000 de lei;
- b) veniturile din vânzări – 636000000 de lei;
- c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.

În acest sens, conform indicatorilor înregistrați la 31.12.2020, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2021 urmau a fi supuse în total 12 *entități de interes public* (4 întreprinderi de stat și 8 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social).

Astfel, potrivit prevederilor art.7 alin.(2) lit.n) al Legii nr.246/2017 și art.68 alin.(6) al Legii nr.1134/1997, Ministerului Finanțelor, la situația din 30 septembrie 2022, au fost prezentate copiile rapoartelor de audit (43 total) aferente situațiilor financiare pentru anul 2021 a:

- 24 societăți pe acțiuni, din care 8 societăți pe acțiuni care corespund criteriilor de entitate de interes public;

- 19 întreprinderi de stat, din care 3 întreprinderi de stat care corespund criteriilor de entitate de interes public (S.A. „Calea Ferată” nu a efectuat audit situațiilor financiare pentru anul 2021).

În conformitate cu concluziile emise în rapoartele de audit recepționate de Ministerul Finanțelor se comunică că: pentru situațiile financiare la 11 întreprinderi de stat și 13 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, a fost emisă *opinia auditorului fără rezerve*; pentru situațiile financiare la 8 întreprinderi de stat și 9 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social s-a emis *opinia auditorului cu rezerve*. Totodată, la o întreprindere de stat în raporul auditorului se menționează despre imposibilitatea emiterii unei opinii, iar la 3 entități cu capital de stat (2 întreprinderi de stat și o societate pe acțiuni) în raportul auditorului nu se reflectă concluzia cu privire la opinie.